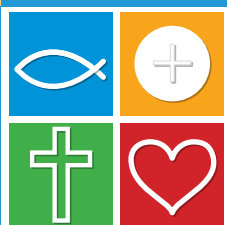

Program nauczania religii
dla przedszkola

KOCHANI
PRZEZ BOGA

**Program nauczania religii
dla przedszkola
pt. *Kochani przez Boga***

Dr Aneta Rayzacher-Majewska

**Program nauczania religii
dla przedszkola
pt. *Kochani przez Boga***

*Dokument zatwierdzony
przez Komisję Wychowania Katolickiego
Konferencji Episkopatu Polski
w dniu 24 lipca 2020 roku.*

Warszawa 2020

Program nr AZ-0-03/20 nauczania religii rzymskokatolickiej na terenie całej Polski, z zachowaniem praw biskupów diecezjalnych, przeznaczony dla przedszkola, zatwierdzony przez Komisję Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski w dniu 24 lipca 2020 roku.

RECENZENCI

S. Prof. dr hab. Halina Wrońska

Ks. dr Radosław Mazur

PROJEKT OKŁADKI I SKŁAD

Adam Józwik

© Copyright by Wydawnictwo Katechetyczne, 2020

ISBN 978-83-64244-98-8

Wydawca

Wydawnictwo Katechetyczne Sp. z o.o.

ul. Grochowska 194/196, 04-357 Warszawa

tel. (48) 22 110 00 47

e-mail: wydawnictwo.katechetyczne@gmail.com

www.wydawnictwokatechetyczne.pl

www.portalkatechetyczny.pl

Warszawa 2020

Wstęp

„Pozwólcie dzieciom przychodzić do Mnie” (Mk 10, 14) – jak niegdyś Jezus zwrócił się do swych uczniów, tak dziś zwraca się do wszystkich odpowiedzialnych za wychowanie najmłodszych – rodziców, katechetów.

W odpowiedzi na słowa naszego Jedynego Nauczyciela, udajemy się do przedszkoli, by przybliżyć dzieciom radosną prawdę o Bogu, który je kocha. Jak zauważał papież Jan Paweł II, „jest to dzieło o znaczeniu zasadniczym, wymagające wielkiej miłości i głębokiego szacunku dla dziecka, które ma prawo do tego, by mu prosto i prawdziwie przedstawiono wiarę chrześcijańską” (*Catechesi tradendae*, nr 36).

Mam nadzieję, że niniejszy program będzie służył temu dziełu, kształtując w dzieciach radość z bycia dziećmi Bożymi, a w odpowiedzi na Bożą miłość będą one przeżywały każdy swój dzień w przyjaźni z Jezusem i z ludźmi.

Szczęść Boże!

Autorka

Spis treści

Wstęp	5
„Kochani przez Boga” Program nauczania religii dla przedszkola	7
Charakterystyka etapu edukacyjnego	8
Cele katechetyczne – wymagania ogólne	9
Program nauczania religii dla dzieci trzyletnich „Boża radość”	13
Program nauczania religii dla dzieci czteroletnich „Boża miłość”	18
Program nauczania religii dla dzieci pięcioletnich „Jesteśmy dziećmi Bożymi”	24
Program nauczania religii dla dzieci sześcioletnich „Z Jezusem”	32
Korelacja z wychowaniem przedszkolnym	39
Wskazania do realizacji programu	39
Współpraca środowisk wychowawczych	40
Rodzina	40
Parafia	41
Tematyka spotkań z rodzicami	42

„Kochani przez Boga”

Program nauczania religii dla przedszkola

„Pozwólcie dzieciom przychodzić do Mnie, nie przeszkadzajcie im” (Mk 10, 14). Słowa Jezusa skierowane do Apostołów stanowią wyraźne polecenie dla odpowiedzialnych za dzieło katechizacji, by w swej posłudze nie zapomnieli o najmłodszych. „Dziecko, stawszy się dzieckiem Bożym dzięki darowi chrztu, jest ogłaszane uprzywilejowanym członkiem Królestwa Bożego”¹. Ta prawda nie tylko winna być znana katechetom, ale nade wszystko uświadomiona dzieciom. Jakaż by była korzyść z owej uprzywilejowanej pozycji dzieci w Bożym zamysle, gdyby one same nie były jej świadome? Konieczna jest zatem szeroko pojmowana katecheza dzieci, w ramach której istotne miejsce zajmuje nauczanie religii w przedszkolu.

Niniejszy program ma służyć uświadomieniu dzieciom wyjątkowej miłości, jaką Bóg ma ku nim – zamysł ten jest wyrażony w tytule programu „Kochani przez Boga”. To prawda, którą należy nieustannie powtarzać najmłodszym, by nabrali przekonania co do jej treści. Zadanie jest o tyle trudniejsze, iż adresatami programu są dzieci w wieku przedszkolnym – począwszy od dzieci trzyletnich aż po sześciolatki, podlegające rocznemu obowiązkowemu przygotowaniu przedszkolnemu. Ze względu na zróżnicowany udział dzieci młodszych w wychowaniu przedszkolnym założeniem programowym jest powracanie w każdym roku do tych samych kluczowych treści i zagadnień, określonych w „Podstawie programowej katechezy Kościoła katolickiego w Polsce” jako cele szczegółowe. W każdym roku zagadnienia te są jednak prezentowane z nieco innej perspektywy.

3-latki – „Boża radość”

Dzieci trzyletnie poznają świat – ten bliższy i nieco dalszy, uczą się nazywać jego elementy i korzystać z nich. Wzmocniona aktywność poznawcza domaga się ukazania im Stwórcy świata, którego pięknem cieszą się każdego dnia. Choć dziecko na tym etapie rozwoju charakteryzuje się zróżnicowaniem reakcji emocjonalnych, to szczególnie pożądane z jego punktu widzenia są emocje pozytywne. Dlatego akcent w pierwszym roku nauczania religii położono na radość, z podkreśleniem Bożego źródła radości, jakim jest stworzony świat – zarówno osoby towarzyszące dziecku na co dzień, przyroda obserwowana każdego dnia, jak i świat niewidzialny, o którego istnieniu nie wszystkie dzieci mogą wiedzieć. Stosownie do tytułu programu wskazywaniu Bożych radości towarzyszy budzenie świadomości, iż motywem działania Boga na rzecz człowieka jest miłość.

4-latki – „Boża miłość”

Miłość jako istota Bożego działania jest wyakcentowana w drugim roku nauczania religii w przedszkolu. Punktem wyjścia są relacje dziecka z najbliższymi, stopniowo rozszerzane na Bożą rodzinę, do której dziecko należy przez sakrament chrztu. Poza zwróceniem uwagi na miłość, którą dziecko jest obdarowane, jednocześnie wspiera się je w okazywaniu miłości i dobroci. Tym samym kształtuje się w dzieciach pożądane postawy wobec daru Bożej miłości, który nie powinien być zachowany dla siebie, ale przekazywany dalej i wyrażany w konkretnych działaniach.

¹ Kongregacja ds. Duchowieństwa, *Dyrektorium ogólne o katechizacji*, Rzym 1997, wyd. polskie: Poznań 1998, nr 177.

5-latki – „Jesteśmy dziećmi Bożymi”

Założenia programowe nauczania religii w grupie dzieci pięcioletnich konsekwentnie pogłębiają treści przekazane w latach poprzednich. Rodzina jest wspólnotą miłości, na gruncie której dziecko doświadcza wielu radosnych chwil, cieszy się uwagą i troską najbliższych. Podobnie owa uprzywilejowana pozycja dziecka jest ukazana na gruncie Bożej rodziny, a doświadczenia domu rodzinnego stają się punktem wyjścia dla refleksji nad Kościołem, który jako wspólnota również spotyka się, naucza, wychowuje i świętuje ważne wydarzenia.

6-latki – „Z Jezusem”

O ile w poprzednich latach w nauczaniu religii akcentowana była Boża rodzina, o tyle sześciolatki są przygotowywane do nawiązywania głębsze relacji z Jezusem. W czwartym roku nauczania (który jednak dla niektórych dzieci może być pierwszym, o ile nie uczęszczały wcześniej do przedszkola) dokonuje się swoistego podsumowania zagadnień poruszanych w poprzednich latach. Jednocześnie ten rok ma bardziej wyraźny charakter chrystocentryczny, co odpowiada potrzebom rozwojowym dziecka. Choć wciąż rodzina odgrywa pierwszoplanową rolę w życiu dziecka (co wybrzmiewa w dwóch pierwszych działach), to dla wielu dzieci rozpoczyna się nowy czas – obowiązkowe przygotowanie przedszkolne w gronie rówieśników. Dla niektórych sześciolatek będzie to pierwsze przebywanie poza domem, bez opieki rodziców. Warto zatem uświadomić im, że nieustannie towarzyszy im wyjątkowy Przyjaciel – ten, który jest z nimi zawsze i wszędzie. Obowiązkowe przygotowanie przedszkolne to również dla wielu dzieci nowa forma działania – spędzanie czasu nie tylko na zabawie, ale także uczenie się nowych rzeczy i przestrzeganie zasad, które być może do tej pory nie były znane. Dlatego też i na gruncie nauki religii wyakcentowana jest osoba Jezusa-Nauczyciela oraz kwestie związane z posłuszeństwem.

Charakterystyka etapu edukacyjnego

Dziecko w wieku przedszkolnym podlega wielowymiarowemu rozwojowi. Następuje rozwój fizyczny i motoryczny, doskonalą się procesy poznawcze, rozwija się także sfera emocjonalna i społeczna. To wszystko należy uwzględnić w nauczaniu religii – zarówno treści, jak i metody oraz formy organizacyjne zajęć muszą być dostosowane do potrzeb i możliwości dziecka. Dziecko w wieku przedszkolnym charakteryzuje wzmożona aktywność poznawcza, co w połączeniu z rozwojem słownictwa i coraz bogatszymi doświadczeniami dziecka stanowi dobrą okazję do uwzględnienia ich w nauczaniu, poprzez wychodzenie od nich i stopniowe prowadzenie do ukazania ich w świetle Bożego Objawienia. Ze względu na różną sytuację rodzinną dzieci i poziom religijności rodzin istotnym zadaniem katechety będzie rozpoznawanie obrazu Boga, jaki dzieci dotychczas otrzymały. Poza przekazem werbalnym ważne będzie zwracanie uwagi na komunikaty niewerbalne, bowiem dziecko w wieku przedszkolnym wzbogaca swój przekaz gestami, ekspresją mimiczną bądź natężeniem głosu. Istotną szansą dla wzbogacenia świadomości dziecka o prawdy religijne jest przekonanie wychowanków o celowości świata i podporządkowaniu go określonym prawom. Rozwijająca się wyobraźnia umożliwia rozmowy o zdarzeniach niedostępnych w danym momencie, choć wciąż konieczne jest uprzystępnianie treści poprzez stosowanie licznych materiałów poglądowych. Katecheta pracujący w przedszkolu winien pamiętać, iż poprzez nauczanie religii osiąga nie tylko cele katechetyczne, ale także wspiera realizację celów ogólnorozwojowych. Z tego względu pożądane jest zapoznanie się z „Podstawą wychowania przedszkolnego” czy programami realizowanymi w konkretnej placówce, by działania katechety wpisywały się we wszechstronne wspieranie dziecka w rozwoju. Dotyczy to również rozwoju emocjonalno-społecznego,

któremu w sposób szczególny będą służyć zagadnienia związane z kształtowaniem miłości do Boga i opartej na niej miłości do ludzi.

Cele katechetyczne – wymagania ogólne

„Podstawa programowa katechezy Kościoła katolickiego w Polsce” z 2018 roku w odniesieniu do dzieci w wieku przedszkolnym zawiera następujące cele katechetyczne – wymagania ogólne:

- *Odkrywanie Tajemnicy osobowego Boga objawiającego ludziom swoją miłość. Pomoc w odkrywaniu Pisma Świętego jako słowa Pana Boga skierowanego do ludzi. Ukazanie Boga objawiającego swoją miłość do ludzi poprzez stworzenie i odkupienie.*
- *Ukazanie Jezusa Chrystusa – Syna Bożego zrodzonego z Maryi. Zapoznanie z Osobą Jezusa Chrystusa, który przychodzi do ludzi, naucza, uświęca i zbawia. Ukazanie roli Maryi w dziele zbawienia.*
- *Zapoznanie z najważniejszymi wydarzeniami z życia Jezusa Chrystusa świętowanymi w roku liturgicznym. Świętowanie zbawczych wydarzeń w rodzinie i wspólnocie Kościoła.*
- *Kształtowanie miłości do Boga i opartej na niej relacji z ludźmi. Zapoznanie z przykazaniem miłości Boga i bliźniego. Ukazanie świętych jako przyjaciół Pana Boga².*

² Konferencja Episkopatu Polski, *Podstawa programowa katechezy Kościoła katolickiego w Polsce*, Częstochowa 2018, s. 21.

W niniejszym programie cele te zostały skonkretyzowane w następujący sposób:

	Dzieci trzyletnie	Dzieci czteroletnie	Dzieci pięcioletnie	Dzieci sześcioletnie
Odkrywanie Tajemnicy osobowego Boga objawiającego ludziom swoją miłość	<ul style="list-style-type: none"> ○ ukazanie Boga jako Stwórcy; ○ budzenie wdzięczności za stworzony świat; ○ przekaz prawdy o świecie niewidzialnym stworzonym przez Boga; ○ zachęta do przyjaźni z Bogiem na wzór świętych; ○ zachęta do modlitwy, czyli rozmowy z Bogiem; ○ zapoznanie z kościołem jako miejscem spotkań z Bogiem; ○ przekaz prawdy o Duchu Świętym. 	<ul style="list-style-type: none"> ○ ukazanie prawdy o Bogu Ojcu kochającym wszystkich ludzi; ○ budzenie wdzięczności za Anioła Stróża; ○ zapoznanie z rodziną Bożą – Kościołem; ○ przekaz prawdy o świecie jako wyrazie Bożej miłości i troski o ludzi; ○ uświadomienie Bożej miłości wyrażającej się w zbawczym dziele Jezusa; ○ budzenie radości wynikającej ze stałej obecności Boga wśród ludzi; ○ ukazanie możliwości zwracania się o pomoc do Ducha Świętego; ○ kształtowanie umiejętności odnajdywania śladów Bożej miłości na co dzień. 	<ul style="list-style-type: none"> ○ przekaz prawdy o Bogu, który kocha ludzi i troszczy się o nich; ○ budzenie wdzięczności za stworzony przez Boga świat; ○ zachęta do nawiązywania kontaktu z Bogiem; ○ ukazanie Maryi jako Mamy Jezusa i naszej; ○ ukazanie Pisma Świętego jako słowa Boga do ludzi; ○ pogłębienie prawdy o Kościele jako rodzinie Bożej, w której działa Bóg. 	<ul style="list-style-type: none"> ○ ukazanie prawdy o Bogu – miłującym Ojcu, obdarowującym dobrami; ○ zapoznanie z dziełem stworzenia jako wyrazem miłości Boga Ojca do ludzi; ○ uświadomienie roli chrztu w życiu Bożej rodziny; ○ budzenie radości ze spotkań z Bogiem Ojcem; ○ zachęta do poznawania Pisma Świętego jako Słowa Bożego; ○ budzenie radości ze świętych – przyjaciół Boga i ludzi; ○ uświadomienie prawdy o Bogu wciąż działającym w Kościele; ○ zachęta do kontaktu z Bogiem w każdym miejscu i czasie; ○ ukazanie roli Maryi w życiu Jezusa i wszystkich ludzi.
Ukazanie Jezusa Chrystusa – Syna Bożego zrodzonego z Maryi	<ul style="list-style-type: none"> ○ kształtowanie radości z Narodzenia Pańskiego; ○ przekaz prawdy o zbawczym dziele Jezusa; ○ ukazanie Jezusa jako Lekarza i Nauczyciela; ○ budzenie radości z obecności Jezusa Zmartwychwstałego. 	<ul style="list-style-type: none"> ○ zachęta do wyrażania radości z narodzenia Jezusa; ○ zapoznanie z wybranymi wydarzeniami z życia Jezusa; ○ ukazanie radości i pokoju jako darów Jezusa Zmartwychwstałego; ○ zapoznanie z nakazem misyjnym Jezusa. 	<ul style="list-style-type: none"> ○ przekaz prawdy o narodzeniu Jezusa i Jego życiu w Nazarecie; ○ pogłębienie znajomości nauki Jezusa; ○ interpretacja zbawczych wydarzeń z życia Jezusa; ○ motywowanie do okazywania wdzięczności Jezusowi za Jego miłość; ○ budzenie radości ze Zmartwychwstania Pańskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> ○ budzenie radości z przyjścia na świat Zbawiciela; ○ pogłębienie znajomości Jezusa jako Nauczyciela; ○ ukazanie prawdy o Jezusie działającym cuda dla dobra ludzi; ○ pogłębienie znajomości wydarzeń z życia Jezusa; ○ kształtowanie umiejętności właściwego przeżywania męki, śmierci i zmartwychwstania Jezusa; ○ przekaz wiadomości o pustym grobie i spotkaniach z Jezusem Zmartwychwstałym.

<p>Zapoznanie z najważniejszymi wydarzeniami z życia Jezusa Chrystusa świętowanymi w roku liturgicznym</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ przygotowanie do przeżywania Adwentu; ○ ukazanie zwyczajów i tradycji bożonarodzeniowych; ○ przygotowanie do przeżywania Wielkiego Postu; ○ zapoznanie z tradycjami wielkanocnymi; ○ przygotowanie do chrześcijańskiego przeżywania obchodów roku liturgicznego; ○ ukazanie religijnego znaczenia symboli oraz przedmiotów kultu; ○ pogłębienie rozumienia wybranych świąt jako obchodów zbawczych wydarzeń. 	<ul style="list-style-type: none"> ○ przygotowanie do aktywnego przeżywania Adwentu; ○ ukazanie możliwości spędzania czasu na chwałę Pana; ○ zachęta do przeżywania Wielkiego Postu w duchu pokuty i nawrócenia; ○ przygotowanie do wyrażania wdzięczności Jezusowi za mękę, śmierć i zmartwychwstanie; ○ zachęta do udziału w Uroczystości Najświętszego Ciała i Krwi Pańskiej; ○ zapoznanie z najważniejszymi obchodami roku liturgicznego; ○ przygotowanie do udziału w liturgii i nabożeństwach; ○ kształtowanie umiejętności zwracania się do Boga w modlitwie; ○ zachęta do świętowania wydarzeń z życia Jezusa. 	<ul style="list-style-type: none"> ○ przygotowanie do obchodzenia niedzieli i świąt w duchu chrześcijańskim; ○ ukazanie możliwości przeżywania Adwentu w różnych środowiskach; ○ przygotowanie do aktywnego uczestnictwa w obchodach roku liturgicznego ○ przygotowanie do aktywnego przeżywania wydarzeń zbawczych; ○ przygotowanie do chrześcijańskich obchodów świąt i okresów liturgicznych; ○ przygotowanie do przeżywania chrześcijańskich świąt i uroczystości; ○ egzystencjalna interpretacja wydarzeń zbawczych aktualizowanych w liturgii. 	<ul style="list-style-type: none"> ○ ukazanie potrzeby troski o zmarłych bliskich; ○ pomoc w przygotowaniu na przyjście Jezusa; ○ uświadomienie pokutnego charakteru Wielkiego Postu; ○ przygotowanie do chrześcijańskiego świętowania Wielkanocy; ○ uświadomienie związku roku liturgicznego z wydarzeniami zbawczymi; ○ przygotowanie do obchodów roku liturgicznego w różnych środowiskach.
<p>Kształtowanie miłości do Boga i opartej na niej relacji z ludźmi</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ ukazanie religii jako spotkania z Bogiem; ○ uświadomienie roli Bożej rodziny; ○ zachęta do naśladowania Świętej Rodziny; ○ ukazanie osób, przez które Jezus przekazuje swoją naukę; ○ zachęta do świadczenia o Jezusie w domu, przedszkolu, na podwórku; 	<ul style="list-style-type: none"> ○ uświadomienie roli rodziny jako wspólnoty zamierzonej przez Boga; ○ interpretacja Bożego nakazu czynienia sobie ziemi poddaną; ○ uświadomienie znaczenia różnych wspólnot w życiu człowieka; ○ wdrażanie do naśladowania Jezusa w domu i w przedszkolu; ○ budzenie radości z nawiązywania kontaktu z Bogiem; 	<ul style="list-style-type: none"> ○ zachęta do naśladowania świętych jako przyjaciół Boga; ○ charakterystyka rodziny Bożej jako wspólnoty wiary; ○ kształtowanie postaw inspirowanych Biblią; ○ kształtowanie postawy ucznia Jezusa; ○ zachęta do realizacji nauki Jezusa na co dzień; ○ wdrażanie do podejmowania modlitwy za siebie i innych; 	<ul style="list-style-type: none"> ○ uświadomienie potrzeby włączenia się w szerzenie nauki Jezusa w świecie; ○ uświadomienie potrzeby głoszenia wszystkim prawdy o Jezusie – Zbawicielu; ○ ukazanie przykładów realizacji przykazania miłości na wzór Świętej Rodziny; ○ przygotowanie do realizacji przykazania miłości Boga i bliźniego;

	<ul style="list-style-type: none">○ zachęta do naśladowania osób postępujących według nauki Bożej.	<ul style="list-style-type: none">○ kształtowanie postawy ucznia Jezusa;○ pomoc w wyrażaniu miłości wobec Boga i ludzi.	<ul style="list-style-type: none">○ kształtowanie postawy posłuszeństwa Bogu na wzór Jezusa;○ ukazanie możliwości świadczenia o Jezusie w różnych środowiskach;○ zachęta do naśladowania świętych i błogosławionych;○ ukazanie zobowiązań wynikających z przynależności do Bożej rodziny.	<ul style="list-style-type: none">○ kształtowanie postawy ucznia Jezusa we wszystkich środowiskach;○ pomoc w świadczeniu o Jezusie Zmartwychwstałym;○ zachęta do naśladowania świętych – przyjaciół Boga.
--	--	--	--	---

Program nauczania religii dla dzieci trzyletnich „Boża radość”

W nawiasach podano treści, wymagania oraz postawy
z „Podstawy programowej katechezy Kościoła katolickiego” z 2018 roku.

Cele katechetyczne	Treści	Wymagania szczegółowe Dziecko:	Postawy Dziecko:
DZIAŁ I RADOSNE SPOTKANIA			
Ukazanie religii jako spotkania z Bogiem	<ul style="list-style-type: none"> ○ czas w przedszkolu (E.1); ○ spotkania z rówieśnikami (E.1); ○ religia w przedszkolu (A.1); ○ religia a inne zajęcia (A.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ wymienia osoby spotykane w przedszkolu (E.1.1); ○ opowiada o czynnościach wykonywanych w przedszkolu (E.1.1); ○ podaje nazwy zajęć, w których uczestniczy w przedszkolu (A.1.1); ○ wskazuje różnice pomiędzy religią a innymi zajęciami (A.1.3). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ wyraża radość ze spotkań z innymi (A5.a); ○ chętnie uczestniczy w religii (A.1.a).
Uświadomienie roli Bożej rodziny	<ul style="list-style-type: none"> ○ nasza rodzina (A.1); ○ spotkania z bliskimi (E.1); ○ Bóg naszym Ojcem (A.1); ○ Maryja naszą Mamą w niebie (A.3). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ wylicza osoby należące do rodziny (A. 1.2); ○ rozpoznaje rodzinę na ilustracjach (E.1.1); ○ stwierdza, że Bóg jest Ojcem/Tatą wszystkich ludzi (A.1.3); ○ podaje imię wspólnej Mamy w niebie (A.3.1) 	<ul style="list-style-type: none"> ○ odnosi się z szacunkiem do rodziny (A.5.b); ○ zwraca się do Boga w modlitwie (D.1.a, D.1.b).
Zachęta do modlitwy, czyli rozmowy z Bogiem	<ul style="list-style-type: none"> ○ modlitwa, gesty modlitewne (D.1, F.1); ○ treść modlitwy dziecka (F.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ poprawnie wykonuje gest złożonych rąk i klęka (D.1.1.); ○ z pomocą wykonuje znak krzyża (D.1.1); ○ powtarza słowo: „amen” (F.1.1); ○ rozpoznaje na ilustracji modlące się dziecko (F.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ modli się (D.1.b); ○ odpowiednio zachowuje się na modlitwie (D.1.1).
Zapoznanie z kościołem jako miejscem spotkań z Bogiem	<ul style="list-style-type: none"> ○ Kościół jako dom Boży (B.1); ○ Msza święta spotkaniem z Bogiem (B.1, D.1); ○ dzieci Boże spotykają się w kościele (E.2). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ rozpoznaje kościół na ilustracjach (B.1.1); ○ rysuje kościół lub dorysowuje elementy pozwalające rozpoznać kościół na rysunku (B.1.1); ○ pokazuje wybrane gesty przyjmowane w czasie Mszy świętej (D.1.1); ○ powtarza terminy: „kościół” i „Msza święta” (E.2.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ chodzi do kościoła (D.1.a); ○ uczestniczy w liturgii i nabożeństwach (B.1.b).

DZIAŁ II RADOSNY ŚWIAT

Ukazanie Boga jako Stwórcy	<ul style="list-style-type: none"> ○ Bóg Stworzyciel (A.1); ○ stworzenie świata (A.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ stwierdza, że Bóg stworzył świat (A.1.3); ○ podaje przykłady Bożych stworzeń (A.1.2); ○ rysuje wybrane dzieło Boże (A.1.2); ○ wymienia dzieła Boże, za które najbardziej chce podziękować Bogu (A.1.2). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ zachwyca się przyrodą i szanuje ją (A.1.b); ○ dziękuje w modlitwie za stworzony świat (D.1.a).
Budzenie wdzięczności za stworzony świat	<ul style="list-style-type: none"> ○ świat darem od Boga (A.1); ○ wyjątkowa godność ludzi (A.1, C.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ mimiką lub gestem przedstawia reakcję na zapowiedź prezentu (A.1.3); ○ stwierdza, że Bóg nas kocha i dlatego dał nam świat (A.1.3); ○ wskazuje na człowieka jako najdoskonalsze stworzenie (A.1.2); ○ podaje przykłady troski o stworzony świat (C.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ okazuje radość z otrzymanych prezentów (C.1.d); ○ troszczy się o zwierzęta, rośliny (A.1.b).
Przekaz prawdy o świecie niewidzialnym, stworzonym przez Boga	<ul style="list-style-type: none"> ○ świat niewidzialny (A.1, A.4); ○ anioły (A.4, D.1); ○ święci przyjaciółmi Boga (A.5, B.1); ○ życie w niebie (A.5, E.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ rozpoznaje na obrazku sytuacje, w których potrzeba pomocy (A.4.1); ○ z pomocą dorosłej osoby podaje treść modlitwy do Anioła Stróża (D.1.2); ○ wyjaśnia, kim są święci (A.5.1; E.1.1); ○ rysuje aureolę jako symbol świętości (B.1.3). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ dziękuje Bogu za Anioła Stróża (A.1.b); ○ odmawia modlitwę <i>Aniele Boży</i> (D.1.b) ○ cieszy się ze świętych w niebie (A.5.b).
Zachęta do przyjaźni z Bogiem na wzór świętych	<ul style="list-style-type: none"> ○ przykłady świętych (A.5); ○ uroczystość Wszystkich Świętych (B.1, D.1); ○ Dzień Zaduszny (B.1, D.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ wymienia imiona wybranych świętych (A.5.1); ○ wykonuje utwór o świętości lub powtarza krótką modlitwę (D.1.2); ○ wskazuje na ilustracji cmentarz i przedmioty przynoszone na groby (B.1.3); ○ wlicza zmarłych członków rodziny, za których będzie modlić się (D.1.2). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ prosi swojego patrona o pomoc (A.5.b); ○ modli się za zmarłych (D.1.b, E.1.a); ○ odwiedza cmentarze (B.1.a).

DZIAŁ III RADOSNA NOWINA

Przygotowanie do przeżywania Adwentu	<ul style="list-style-type: none"> ○ Zwiastowanie (A.3, C.2); ○ Adwent radosnym oczekiwaniem (B.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ poprawnie wymawia słowa: „Adwent”, „roraty”, „roratka” (B.1.2, B.1.3); ○ określa charakter Adwentu z użyciem dowolnego sposobu komunikacji (mimika, emotikon, termometr uczuć, ilustracja itp.) (B.1.1); ○ wskazuje osoby uczestniczące w Zwiastowaniu (A.3.1). ○ włącza się w odegranie biblijnej sceny Zwiastowania (C.2.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ uczestniczy w roratach (B.1.a); ○ podejmuje postanowienie adwentowe (C.1.d).
--------------------------------------	---	---	---

Kształtowanie radości z Narodzenia Pańskiego	<ul style="list-style-type: none"> ○ Narodzenie Jezusa w Betlejem (A.1, B.1); ○ goście Jezusa (A.1 C.2). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ poprawnie rozróżnia ilustracje związane z narodzeniem dziecka i narodzeniem Jezusa w Betlejem (A.1.1, A.1.3); ○ wskazuje postaci uczestniczące w biblijnej scenie narodzenia Pańskiego (A.1.1); ○ podaje nazwę miasta, w którym urodził się Pan Jezus (C.2.1); ○ wylicza gości, którzy odwiedzili Pana Jezusa (A.1.1, C.2.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ włącza się w przygotowanie świąt Bożego Narodzenia (C.1.a); ○ dziękuje Bogu za Jezusa (A.1.b).
Ukazanie zwyczajów i tradycji bożonarodzeniowych	<ul style="list-style-type: none"> ○ Boże Narodzenie w domu i kościele (B.1, E.1); ○ szopka bożonarodzeniowa (B.1); ○ kolędy (D.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ rozpoznaje na ilustracji lub wśród rekwizytów przedmioty i symbole związane ze świątami Bożego Narodzenia (B.1.3); ○ wykonuje pracę plastyczną – szopkę (E.1.10); ○ opowiada o szopce w kościele (B.1.1); ○ podaje treść wybranych kolęd (D.1.2). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ modli się przy szopce (D.1.b); ○ śpiewa kolędy (D.1.a).
Zachęta do naśladowania Świętej Rodziny	<ul style="list-style-type: none"> ○ wartość posłuszeństwa (A.5, C.1, C.2); ○ pomoc w rodzinie (A.5, C.1, E.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ przedstawia za pomocą gestów, czynności wykonywane w domu przez poszczególnych członków rodziny (C.1.1, E.1.1); ○ wylicza osoby należące do Świętej Rodziny (A.5.1); ○ opowiada o wybranych wydarzeniach z życia Świętej Rodziny (A.5.1, C.2.1); ○ śpiewa piosenkę o dzieciństwie Jezusa (E.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ słucha rodziców i opiekunów (A.5.b, E.1.a); ○ okazuje bliskim życzliwość (C.1.a, E.1.a).
DZIAŁ IV NASZE RADOŚCI I SMUTKI			
Ukazanie Jezusa jako Lekarza i Nauczyciela	<ul style="list-style-type: none"> ○ Jezus naucza (A.2, C.1); ○ Jezus uzdrawia (A.2, C.1) 	<ul style="list-style-type: none"> ○ wyjaśnia, na czym polega praca nauczyciela i lekarza (C.1.1); ○ rozpoznaje ilustracje przedstawiające Jezusa – Nauczyciela i Lekarza (C.2.1); ○ opowiada o nauczaniu i cudach Jezusa (A.2.1); ○ podaje przykłady pomocy chorym i potrzebującym (C.2.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ chętnie słucha o Jezusie (C.1.d); ○ pomaga chorym (E.1.a).
Przygotowanie do przeżywania Wielkiego Postu	<ul style="list-style-type: none"> ○ Wielki Post (B.1, F.1.1); ○ droga krzyżowa (A.2, B.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ poprawnie powtarza terminy: „Wielki Post”, „droga krzyżowa” (B.1.2, F.1.1); ○ w dowolny sposób określa charakter Wielkiego Postu (B.1.3); ○ wyjaśnia, za co trzeba przeproszać i jak można to zrobić (F.1.1); ○ prezentuje zachowania dobrych osób, które Pan Jezus spotkał na drodze krzyżowej (A.2.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ uczestniczy w drodze krzyżowej (B.1.a); ○ podejmuje postanowienie wielkopostne (C.1.d).

Przekaz prawdy o zbawczym dziele Jezusa	<ul style="list-style-type: none"> ○ Jezus ratuje ludzi (A.1, A.2, B.1); ○ Jezus umiera i zmartwychwstaje (A.2, B.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ wykonuje palemkę (B.1.1); ○ wskazuje na krzyż jako znak miłości Jezusa do ludzi (A.2.1, B.1.3); ○ poprawnie powtarza okrzyk „alleluja” jako wyraz radości i chwaleń Boga (A.1.3); ○ wykonuje pracę plastyczną na temat pustego grobu (B.1.3). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ żegna się, mijając kościoł, krzyż (F.1.a); ○ dziękuje Jezusowi za Jego śmierć na krzyżu (A.1.b).
Zapoznanie z tradycjami wielkanocnymi	<ul style="list-style-type: none"> ○ zwyczaje wielkanocne (B.1); ○ znaki i symbole Jezusa Zmartwychwstałego (B.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ wskazuje na koszyczek jako przedmiot związany ze świętami wielkanocnymi (B.1.3); ○ poprawnie wybiera pokarmy i przedmioty znajdujące się w koszyczku (B.1.3); ○ odróżnia na ilustracji figurę Jezusa Zmartwychwstałego od innych wizerunków (B.1.1); ○ koloruje lub wykleja paschał (B.1.2). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ uczestniczy w obchodach Triduum Paschalnego (B.1.b); ○ pomaga w przygotowaniu świątecznych spotkań (C.1.a).
DZIAŁ V RADOŚĆ NA CO DZIEŃ			
Budzenie radości z obecności Jezusa Zmartwychwstałego	<ul style="list-style-type: none"> ○ spotkania uczniów z Jezusem Zmartwychwstałym (A.2, C.2, F.1); ○ obietnice Jezusa (A.2, C.2, E.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ rozpoznaje emocje towarzyszące uczniom podczas spotkań ze Zmartwychwstałym (A.2.1, C.2.1); ○ wyraża radość ze zmartwychwstania gestem, miną lub w inny sposób (F.1.1); ○ wykonuje radosną piosenkę tematycznie związaną z Wielkanocą (E.1.1); ○ wskazuje na Mszę świętą jako spotkanie z Jezusem Zmartwychwstałym (F.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ uczestniczy we Mszy świętej (B.1.b); ○ dziękuje Jezusowi za Jego zmartwychwstanie (A.1.a).
Ukazanie osób, przez które Jezus przekazuje swoją naukę	<ul style="list-style-type: none"> ○ ksiądz i siostra zakonna mówią o Jezusie (C.2, E.1, F.1); ○ rozmowy o Bogu w rodzinie (A.1, D.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ rozpoznaje na ilustracji księdza i siostrę zakonną (F.1.1); ○ wylicza bliskie osoby, które mówiły mu o Bogu (C.2.1; E.1.1); ○ odróżnia obrazki świętych od innych obrazków (D.1.1); ○ podaje nazwę zajęć z religii i imię katechety (E.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ pozdrawia po chrześcijańsku księdza i siostrę zakonną (F.1.a); ○ szanuje znaki i przedmioty religijne w swoim domu (C.1.b).
Zachęta do świadczenia o Jezusie w domu, w przedszkolu, na podwórku	<ul style="list-style-type: none"> ○ zachowanie zgodne z nauką Jezusa (C.1, C.2); ○ mówienie o Jezusie innym (C.2, E.1, F.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ stwierdza, że Jezus chce, by ludzie byli dobrzy (C.1.1, C.2.1); ○ podaje przykłady dobrego zachowania (C.1.1); ○ wymienia osoby, z którymi rozmawia o Jezusie (E.1.1); ○ formułuje własną modlitwę (F.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ opowiada innym o religii (E.1.a); ○ troszczy się o misje (F.1.a).

Przekaz prawdy o Duchu Świętym	<ul style="list-style-type: none"> ○ Duch Święty pomaga uczniom Jezusa (A.1, C.1, D.1); ○ uroczystość Zesłania Ducha Świętego (B.1, E.1, D.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ odgrywa scenkę na temat zesłania Ducha Świętego (A.1.3); ○ wskazuje symbole Ducha Świętego (B.1.3); ○ wymienia osoby, które pomagają mu w trudnych sytuacjach (C.1.1, E.1.1); ○ śpiewa piosenkę o Duchu Świętym (D.1.2). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ świętuje Zesłanie Ducha Świętego (B.1.a); ○ prosi Ducha Świętego o pomoc w trudnych sprawach (D.1.c).
DZIAŁ VI RADOŚĆ OD ŚWIĘTA			
Przygotowanie do chrześcijańskiego przeżywania obchodów roku liturgicznego	<ul style="list-style-type: none"> ○ święta i uroczystości chrześcijańskie (B.1, D.1); ○ biblijne podstawy roku liturgicznego (A.1, C.2). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ podaje nazwy wybranych świąt i uroczystości (B.1.1); ○ określa charakter wybranych świąt, uroczystości i okresów roku liturgicznego (D.1.1); ○ opowiada o wydarzeniach z życia Jezusa (A.1.1; C.2.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ uczestniczy we Mszy świętej w niedziele i święta (B.1.b); ○ uczestniczy w nabożeństwach okresowych (D.1.a)
Ukazanie religijnego znaczenia symboli oraz przedmiotów kultu	<ul style="list-style-type: none"> ○ znaki i symbole religijne (B.1, C.2); ○ przedmioty i miejsca kultu (B.1, E.2). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ odróżnia kościoł od innych budynków (B.1.2); ○ poprawnie nazywa Biblię (B.1.2, C.2.1); ○ wyjaśnia, do czego służy różaniec (B.1.2); ○ rozpoznaje symbole i przedmioty związane z poszczególnymi świętami (B.1.2, B.1.3, E.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ chętnie chodzi do kościoła (B.1.b); ○ przyjmuje odpowiednie gesty i postawy modlitwne (A.5.a).
Pogłębienie rozumienia wybranych świąt jako obchodów zbawczych wydarzeń	<ul style="list-style-type: none"> ○ udział w zbawczych wydarzeniach Jezusa (A.1, A.5, B.1); ○ znaczenie świąt i uroczystości (B.1, D.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ w dowolny sposób prezentuje wydarzenia z życia Jezusa (opowiada, odgrywa scenkę, wskazuje na ilustracji) (A.1.1); ○ układa zwroty modlitwne adekwatne do obchodów (D.1.2); ○ wykonuje gesty wyrażające charakter omawianych wydarzeń z życia Jezusa (B.1.1, D.1.1); ○ wlicza imiona osób towarzyszących Jezusowi (A.5.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ z uwagą słucha opowieści biblijnych (C.2.a); ○ modli się, dziękując, prosząc lub przeprasząc Boga (D.1.b).
Zachęta do naśladowania osób postępujących według nauki Bożej	<ul style="list-style-type: none"> ○ naśladowanie Jezusa i Jego uczniów (C.1, E.1, F.1); ○ świadectwo chrześcijańskie (E.1, F.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ wyjaśnia, kto jest uczniem Jezusa (F.1.1); ○ wymienia miejsca, w których należy naśladować Jezusa (E.1.1); ○ porównuje wydarzenia z życia Jezusa do własnych doświadczeń (C.1.1); ○ wykonuje prace plastyczne na temat świadectwa chrześcijańskiego (E.1.1, F.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ zachowuje się jak uczeń Jezusa (C.1.d); ○ zachęca innych do naśladowania Jezusa (F.1.a).

Program nauczania religii dla dzieci czteroletnich „Boża miłość”

W nawiasach podano treści, wymagania oraz postawy z „Podstawy programowej katechezy Kościoła katolickiego” z 2018 roku.

Cele katechetyczne	Treści	Wymagania szczegółowe Dziecko:	Postawy Dziecko:
DZIAŁ I JESTEM KOCHANY!			
Ukazanie prawdy o Bogu Ojcu kochającym wszystkich ludzi	<ul style="list-style-type: none"> ○ Bóg kocha wszystkich ludzi (A.1); ○ Bóg chce, abyśmy Go poznali (A.1); ○ znak Bożej miłości (E.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ podaje najważniejsze prawdy o Bogu (A.1.3); ○ stwierdza, że Bóg kocha wszystkich ludzi (A.1.3); ○ wskazuje na krzyż jako znak Bożej miłości (B.1.3); ○ powtarza z pamięci powitanie religijne (D.1.1, E.1.1) 	<ul style="list-style-type: none"> ○ kocha Boga (C.1.c, D.1.a); ○ zwraca się z miłością do Boga (A.1.b, D.1.b).
Uświadomienie roli rodziny jako wspólnoty zamierzonej przez Boga	<ul style="list-style-type: none"> ○ nasi bliscy (A.1); ○ rodzina wspólnotą miłości (C.1, E.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ wylicza osoby należące do rodziny (A.2.1); ○ określa zadania poszczególnych członków rodziny (E.1.1); ○ wymienia sposoby okazywania mu przez bliskich miłości i troski (E.1.1); ○ podaje przykłady okazywania miłości bliskim (C.1.1, E.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ wyraża radość z przynależności do Bożej rodziny (A.5.a); ○ okazuje miłość członkom Bożej rodziny (A.5.b, C.1.a, E.1.a).
Budzenie wdzięczności za Anioła Stróża	<ul style="list-style-type: none"> ○ Bóg troszczy się o nas (A.1); ○ Anioł Stróż (A.4). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ wyjaśnia, kim jest Anioł Stróż (A.4); ○ rozpoznaje na obrazku i ilustracji Anioła Stróża (A.1.2); ○ podaje przykłady sytuacji, w których może prosić o pomoc Anioła Stróża (A.1.3); ○ z pomocą dorosłego włącza się w odmówienie z pamięci modlitwy <i>Aniele Boży</i> (D.1.2). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ zwraca się w modlitwie do Anioła Stróża (A.5.b, D.1.b); ○ wyraża wdzięczność Bogu za Anioła Stróża (A.1.b).
Zapoznanie z rodziną Bożą – Kościołem	<ul style="list-style-type: none"> ○ Bóg naszym Ojcem (A.1); ○ Maryja naszą Mamą (A.3); ○ chrzest święty (A.2, E.2, F.1); ○ Boża rodzina (A.2); ○ dom Boży (E.2). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ stwierdza, że Bóg jest Ojcem wszystkich ludzi, więc wszyscy powinni okazywać sobie szacunek, tak jak w rodzinie (A.1.3, C.1.1); ○ podaje imię Mamy Pana Jezusa i naszej wspólnej (A.3); ○ opowiada o sakramencie chrztu lub odgrywa właściwą scenkę (A.2.1, E.2.1); ○ wylicza zasady obowiązujące wśród najbliższych (C.1.1, C.2.1, F.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ nazywa Boga Ojcem (A.1.b, A.5.b); ○ szanuje pozostałych członków Bożej rodziny (A.5.b, E.1.a).

DZIAŁ II KOCHAM I LUBIĘ			
Przekaz prawdy o świecie jako wyrazie Bożej miłości i troski o ludzi	<ul style="list-style-type: none"> ○ Bóg Stworzyciel (A.1); ○ stworzenie świata (A.1); ○ świat darem Boga dla ludzi (A.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ poprawnie udziela odpowiedzi na pytanie o to, kto stworzył świat (A.1.2); ○ prezentuje (werbalnie, graficznie, gestem) stworzenie świata z uwzględnieniem kolejności stwarzania (A.1.2, C.2); ○ wskazuje na miłość do ludzi jako motyw stworzenia świata (A.1.3); ○ formułuje własną modlitwę dziękczynną za stworzony świat (D.1.2) 	<ul style="list-style-type: none"> ○ dziękuje Bogu za stworzony świat (A.1.b); ○ szanuje Boże stworzenia (C.1.d).
Interpretacja Bożego nakazu czynienia sobie ziemi poddaną	<ul style="list-style-type: none"> ○ Bóg zaprasza do współpracy (A.1); ○ troska ludzi o stworzony świat (F.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ swoimi słowami wyraża Boży nakaz czynienia sobie ziemi poddaną (A.1.2, C.2); ○ wskazuje na ludzi jako najważniejsze stworzenia Boże (A.1.2, C.2); ○ w dowolny sposób prezentuje możliwość okazywania troski o stworzony świat, np. zwierzę, roślinę (F.1.1); ○ wylicza stworzone dobra, o które ludzie powinni dbać wspólnie (E.1.1, F.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ włącza się w ochronę przyrody (A.1.b, C.1.a, F.1.a); ○ dba o wspólne dobra stworzone (C.1.d, F.1.a).
Uświadomienie znaczenia różnych wspólnot w życiu człowieka	<ul style="list-style-type: none"> ○ spotkania dzieci Bożych w domu, przedszkolu i w kościele (B.1); ○ święci przyjaciółmi Boga i ludzi (A.5); ○ troska o zmarłych (C.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ wylicza miejsca, w których spotyka się z innymi ludźmi (B.1.2, E.1.1); ○ charakteryzuje poszczególne wspólnoty, do których należy (E.1.1); ○ wyjaśnia, że święci są przyjaciółmi Boga i należą do Bożej rodziny (A.5.1); ○ podaje możliwości troski o zmarłych bliskich (C.1.1, D.1.2). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ zwraca się do świętych (A.5.b, B.1.a, B.1.b); ○ modli się za zmarłych (C.1.1, D.1.b, E.1.a).
Ukazanie możliwości spędzania czasu na chwałę Pana	<ul style="list-style-type: none"> ○ modlitwa – rozmowa z Bogiem (D.1); ○ niedziela dniem Pańskim (B.1); ○ Biblia (C.2). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ wskazuje, po czy można odróżnić modlitwę od innych czynności (D.1.1, E.1.1, F.1.1); ○ wylicza miejsca i sytuacje, w których może się modlić (B.1.2); ○ podaje przykłady obchodzenia niedzieli jako dnia Pańskiego (B.1.4, E.1.1); ○ opowiada wybrane historie biblijne (C.2). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ pamięta o Bogu w niedzielę (B.1.b, D.1.b); ○ spędza wolny czas, okazując miłość Bogu i ludziom (B.1.a, C.2.a).

DZIAŁ III „BÓG TAK UMIŁOWAŁ ŚWIAT...”			
Przygotowanie do aktywnego przeżywania Adwentu	<ul style="list-style-type: none"> ○ Zwiastowanie (A.2, A.3); ○ Adwent radosnym oczekiwaniem na Jezusa (B.1); ○ roraty (D.1); ○ postanowienia adwentowe (C.1) 	<ul style="list-style-type: none"> ○ przedstawia w dowolny sposób spotkanie Maryi z Archaniołem Gabrielem (A.1.1, A.2, C.2); ○ podaje przykłady radosnego czekania (E.1.1); ○ poprawnie wymawia słowa: „Adwent”, „roraty”, „roratka” (B.1.1, B.1.2); ○ wymienia zwyczaje adwentowe i własne postanowienie (B.1.2, B.1.3, C.1.2). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ kocha Maryję (A.5.b, D.1.b); ○ z radością czeka na Boże Narodzenie (B.1.a, D.1.c).
Zachęta do wyrażania radości z narodzenia Jezusa	<ul style="list-style-type: none"> ○ Wigilia (B.1); ○ Boże Narodzenie (A.2); ○ zwyczaje bożonarodzeniowe (E.1); ○ Objawienie Pańskie (A.2, B.1, F.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ opowiada o narodzeniu Jezusa w Betlejem (A.1.2, C.2); ○ wylicza gości Pana Jezusa (A.1.1, C.1.2, C.2); ○ wskazuje przedmioty i symbole związane z Bożym Narodzeniem (A.5.1, B.1.1, B.1.3); ○ wymienia zwyczaje bożonarodzeniowe (B.1.3, F.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ świętuje Boże Narodzenie w domu, w parafii i w przedszkolu (A.5.a, B.1.a, F.1.a); ○ dziękuje Bogu za Jezusa (A.1.b, B.1.b, E.1.a).
Wdrażanie do naśladowania Jezusa w domu i w przedszkolu	<ul style="list-style-type: none"> ○ Ofiarowanie Pańskie (A.2, F.1); ○ Jezus w Nazarecie (A.2, C.2); ○ 12-letni Jezus w Świątyni (A.2, C.2). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ opowiada wybrane historie z dzieciństwa Jezusa (A.1.1, C.2); ○ wylicza osoby, którym powinno być posłuszne (A.2.1, E.1.1, F.1.1); ○ charakteryzuje czynności poszczególnych członków rodziny (C.1.1); ○ wskazuje możliwości naśladowania Pana Jezusa w domu, w przedszkolu i w kościele (A.2.1, E.1.1, F.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ naśladowuje Jezusa w posłuszeństwie (A.1.a, C.1.a, C.1.d); ○ z zainteresowaniem słucha biblijnych historii o Jezusie (A.1.b, C.2.a).
Budzenie radości z nawiązywania kontaktu z Bogiem	<ul style="list-style-type: none"> ○ modlitwa i świętowanie w rodzinie (D.1, E.1); ○ spotkania z Bogiem w kościele (B.1, D.1); ○ wizyta duszpasterska (F.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ podaje przykłady świąt obchodzonych w rodzinie (B.1.1, D.1.1); ○ prezentuje postawy i gesty wykonywane w kościele (B.1.4, D.1.1); ○ wylicza osoby, które mówią o Bogu (E.1.1, F.1.1); ○ opowiada o wizycie duszpasterskiej (B.1.2, D.1.1, F.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ chętnie się modli (B.1.b, D.1.b, D.1.c); ○ okazuje szacunek osobom, mówiącym o Bogu (A.5.b, C.1.a).
DZIAŁ IV MIŁOŚĆ BEZ GRANIC			
Zapoznanie z wybranymi wydarzeniami z życia Jezusa	<ul style="list-style-type: none"> ○ Jezus naucza ludzi (A.2, C.2); ○ Jezus uzdrowia (A.2, C.2); ○ cuda Jezusa (A.2, C.2). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ przedstawia wybrane nauki Jezusa (A.1.1, C.2); ○ podaje przykłady cudów Jezusa (A.1.1, A.1.3); ○ rozpoznaje emocje towarzyszące osobom spotykającym Jezusa (A.1.1, C.2); ○ wylicza możliwości pomocy chorym (C.1.1, F.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ wyraża podziw i wdzięczność wobec Jezusa (A.1.a, C.1.c); ○ pomaga chorym i potrzebującym (C.1.a, C.1.d, E.1.a).

<p>Zachęta do przeżywania Wielkiego Postu w duchu pokuty i nawrócenia</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Środa Popielcowa (B.1); ○ nawrócenie (C.1); ○ Wielki Post (B.1); ○ droga krzyżowa (A.2, B.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ poprawnie posługuje się terminami: „Wielki Post”, „Środa Popielcowa”, „droga krzyżowa”, „nawrócenie” (B.1.1, B.1.4, C.1.1); ○ określa charakter Wielkiego Postu jako czasu refleksji nad męką i śmiercią Jezusa (A.1.1, A.2.1); ○ wyjaśnia, na czym polega nawrócenie (C.1.1); ○ podaje propozycje poprawy zachowania w Wielkim Poście (B.1.1, D.1.1, D.1.3, F.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ stara się być coraz lepszy (C.1.d, E.1.a, F.1.1); ○ włącza się w przeżywanie Wielkiego Postu (A.1.b, B.1.a, B.1.b).
<p>Uświadomienie Bożej miłości, wyrażającej się w zbawczym dziele Jezusa</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Krzyż znakiem miłości (A.2, B.1); ○ wjazd Jezusa do Jerozolimy (A.2, B.1); ○ Ostatnia Wieczerza (A.2, B.1); ○ Jezus zostaje pod postaciami chleba i wina (A.1, A.2, E.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ rozpoznaje krzyż pośród innych znaków (A.1.1, B.1.1, B.1.2, B.1.3) ○ łączy przedmioty, znaki i symbole z konkretnymi wydarzeniami z życia Jezusa (B.1.1, B.1.3); ○ wykonuje palemkę (B.1.2, B.1.3, F.1.1); ○ przytacza słowa przeistoczenia (A.1.1, A.1.3, A.2, C.2). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ szanuje krzyż (A.1.b; C.1.b); ○ wyraża wdzięczność za to, że Jezus został z ludźmi pod postaciami chleba i wina (A.1.a, D.1.a).
<p>Przygotowanie do wyrażania wdzięczności Jezusowi za mękę, śmierć i zmartwychwstanie</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ droga krzyżowa (A.2, B.1); ○ Wielki Piątek (A.2, B.1, C.2); ○ Wielka Sobota (A.2, E.1); ○ zmartwychwstanie Jezusa (A.1, A.2, B.1); ○ Wielkanoc (A.2, B.1, D.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ wymienia zawody, w których ryzykuje się życie dla innych (C.1.1); ○ podaje przykłady okazania wdzięczności Jezusowi za Jego miłość (D.1.1, D.1.2, E.1.1); ○ wyjaśnia symbolikę produktów w koszyczku (B.1.3); ○ opowiada o świętowaniu poszczególnych dni paschalnych (A.1.1, A.1.3, A.2, B.1.1, D.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ dziękuje Jezusowi za Jego miłość (A.5.a, D.1.a); ○ świętuje Wielkanoc w domu, w parafii i w przedszkolu (B.1.a, B.1.b, E.1.a).
DZIAŁ V NIESIEMY MIŁOŚĆ ŚWIATU			
<p>Ukazanie radości i pokoju jako darów Jezusa Zmartwychwstałego</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ spotkania uczniów ze Zmartwychwstałym (A.2, C.2); ○ pokój darem Jezusa Zmartwychwstałego (C.1, F.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ prezentuje reakcje uczniów spotykających Zmartwychwstałego Jezusa (A.5.1, C.2, F.1.1); ○ rozpoznaje na ilustracjach Mszę świętą jako własne spotkanie z Jezusem Zmartwychwstałym (A.2, B.1.1); ○ podaje przykłady życia w pokoju z innymi (C.1.1, F.1.1); ○ wykonuje wybrany utwór wielkanocny (D.1.2, F.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ wyraża radość ze Zmartwychwstania (A.5.a, B.1.b, C.1.c); ○ żyje w zgodzie z najbliższymi (A.5.b, C.1.a, E.1.a)
<p>Kształtowanie postawy ucznia Jezusa</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ naśladowanie Jezusa (A.5.1, C.1, E.1, F.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ przedstawia słowem lub gestem sposoby naśladowania Jezusa (C.1.1, E.1.1, F.1.1); ○ podaje imiona wybranych uczniów Jezusa (A.5.1; C.1.2); ○ wyjaśnia, czym zajmuje się ksiądz/papież (C.1.2, F.1.1); ○ wylicza miejsca, w których dowiaduje się, jak naśladować Jezusa (E.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ zachowuje się jak uczeń Jezusa (C.1.a, F.1.a); ○ chętnie uczy się religii (A.1.a, C.2.1, D.1.c).

Pomoc w wyrażaniu miłości wobec Boga i ludzi	<ul style="list-style-type: none"> ○ przykazanie miłości Boga i bliźniego (C.1, D.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ swoimi słowami wyraża przykazanie miłości Boga i bliźniego (C.1.1, D.1.3); ○ podaje przykłady okazywania miłości Bogu (C.1.2); ○ wymienia sposoby okazywania miłości bliskim (C.1.1, C.1.1, F.1.1); ○ wykonuje pracę plastyczną, którą wręczy komuś na znak miłości (C.1.1, E.1.1, F.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ przestrzega przykazania miłości Boga i bliźniego (C.1.a, C.1.d, D.1.a, E.1.a).
Zapoznanie z nakazem misyjnym Jezusa	<ul style="list-style-type: none"> ○ Wniebowstąpienie (A.2, B.1, C.2); ○ nakaz misyjny (A.2, C.2, F.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ przedstawia w dowolny sposób pożegnanie Jezusa z uczniami (A.2, C.1.2, C.2); ○ poprawnie posługuje się terminami: „misje”, „misjonarze” (C.1.2, F.1.1); ○ podaje przykłady pomocy misjonarzom (C.1.1, D.1.2, E.2.1, F.1.1); ○ wylicza kontynenty i rozpoznaje ich mieszkańców (A.1.2, A.2.1, E.2.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ troszczy się o misje (C.1.a, C.1.d, D.1.b, E.1.1, F.1.a).
DZIAŁ VI CIESZYMY SIĘ BOŻĄ MIŁOŚCIĄ			
Budzenie radości wynikającej ze stałej obecności Boga wśród ludzi	<ul style="list-style-type: none"> ○ Jezus jest z nami (A.1 A.2, E.1); ○ znaki obecności Jezusa (B.1, E.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ powtarza treść obietnicy Jezusa o stałej obecności wśród ludzi (A.1.1, C.2); ○ wyjaśnia prawdę o obecności Jezusa w drugim człowieku (A.1.3, E.1.1); ○ rozpoznaje osoby, znaki i przedmioty przypominające o Jezusie (B.1.2, B.1.3); ○ wylicza sposoby spotykania Jezusa (E.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ cieszy się ze stałej obecności Jezusa (A.1.a, B.1.a, D.1.c); ○ szanuje przedmioty religijne (C.1.b, E.1.a).
Ukazanie możliwości zwracania się o pomoc do Ducha Świętego	<ul style="list-style-type: none"> ○ Zesłanie Ducha Świętego (A.1, B.1, C.2); ○ Duch Święty pomaga uczniom Jezusa (A.2, E.1, E.2, F.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ podaje symbole Ducha Świętego (B.1.3); ○ wylicza znaki towarzyszące zesłaniu Ducha Świętego (A.1.1, C.2, F.1.1); ○ podaje przykłady sytuacji, w których może prosić o pomoc Ducha Świętego (A.1.3, A.2.1, D.1.2); ○ śpiewa piosenkę o Duchu Świętym (D.1.2, E.1.1, E.2.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ prosi o pomoc Ducha Świętego (A.1.a, B.1.a, E.1.a); ○ dziękuje Duchowi Świętemu (D.1.b, D.1.c; F.1.a).
Zachęta do udziału w Uroczystości Najświętszego Ciała i Krwi Pańskiej	<ul style="list-style-type: none"> ○ Jezus pod postaciami chleba i wina (A.2); ○ procesja Bożego Ciała (B.1, D.1, F.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ poprawnie wskazuje na Jezusa jako autora słów wypowiedzianych podczas przeistoczenia (A.1.1, C.2); ○ rozpoznaje na ilustracji Najświętszy Sakrament (B.1.1, B.1.3); ○ wyjaśnia pojęcie: „procesja Bożego Ciała” (B.1.2, D.1.1, F.1.1); ○ projektuje własny udział w procesji Bożego Ciała (E.1.1, F.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ uczestniczy w procesji Bożego Ciała (A.1.a, B.1.a, D.1.a); ○ uczestniczy we Mszy świętej (B.1.b; F.1.a).

Kształtowanie umiejętności odnajdywania śladów Bożej miłości na co dzień	<ul style="list-style-type: none"> ○ przyroda mówi o Bogu (A.1, C.1); ○ wakacje z Bogiem (C.1, C.2, F.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ wlicza przykłady czynności typowych dla wypoczynku w różnych miejscach (E.1.1, F.1.1); ○ wyjaśnia, jak należy zareagować, widząc księdza, siostrę zakonną lub mijając kościół, cmentarz, przydrożną kapliczkę lub krzyż (C.1.1, E.1.1); ○ wymienia przedmioty przypominające o Bogu, które może spakować na wakacje (F.1.1); ○ formułuje modlitwę dziękczynną za wypoczynek i dzieła Boże podziwiane na wakacjach (D.1.2, F.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ pamięta o Bogu w wolnym czasie (A.1.b, C.1.c, C.1.d); ○ wyraża podziw wobec stworzonej przyrody i dziękuje Bogu za nią (A.1.b, C.2.a, D.1.a, F.1.a).
DZIAŁ VII ŚWIĘTUJEMY PRZEZ CAŁY ROK			
Zachęta do świętowania wydarzeń z życia Jezusa	<ul style="list-style-type: none"> ○ udział w zbawczych wydarzeniach (A.2, B.1); ○ obchody religijne wyrazem świadectwa (B.1, F.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ wlicza wybrane wydarzenia z życia Jezusa (A.1.1, A.2, C.2); ○ porównuje wybrane wydarzenia z życia Jezusa z własnymi doświadczeniami (A.2, C.1.1); ○ podaje przykłady świadectwa religijnego (D.1.1, F.1.1); ○ wymienia przedmioty kultu religijnego (B.1.2). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ świętuje w domu, w kościele i w przedszkolu (A.5.a, B.1.a); ○ szanuje przedmioty religijne (C.1.b, D.1.a, F.1.a).
Zapoznanie z najważniejszymi obchodami roku liturgicznego	<ul style="list-style-type: none"> ○ rytm roku (A.1, B.1); ○ rok liturgiczny (B.1); ○ wybrane święta i uroczystości oraz okresy liturgiczne (A.2, B.1, E.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ wlicza pory roku i charakteryzuje je (A.1.2); ○ określa nastrój poszczególnych okresów liturgicznych (A.2, B.1.1); ○ podaje nazwy wybranych świąt i uroczystości (B.1.1); ○ przyporządkowuje przedmioty i zwyczaje do obchodów liturgicznych (B.1.1, E.1.1) 	<ul style="list-style-type: none"> ○ dostrzega piękno każdej z pór roku (A.1.b); ○ przeżywa poszczególne obchody liturgiczne (B.1.a, B.1.b).
Przygotowanie do udziału w liturgii i nabożeństwach	<ul style="list-style-type: none"> ○ uczestnictwo we Mszy świętej w niedziele i święta (B.1, D.1, E.1, E.2, F.1); ○ udział w nabożeństwach okresowych (B.1, C.1, D.1, F.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ prezentuje postawy przyjmowane podczas Mszy świętej (B.1.4, D.1.1); ○ wskazuje, jak należy zachować się w kościele (B.1.4, E.1.1, F.1.1); ○ rozpoznaje na ilustracji obchody liturgiczne (B.1.1, B.1.4); ○ opowiada o tym, jak należy po chrześcijańsku przeżywać niedzielę i święta (B.1.1, D.1.1, F.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ pobożnie uczestniczy we Mszy świętej i nabożeństwach (B.1.a, B.1.b); ○ dobrze zachowuje się w kościele (D.1.a, E.1.a, F.1.a).
Kształtowanie umiejętności zwracania się do Boga w modlitwie	<ul style="list-style-type: none"> ○ rodzaje i formy modlitwy (D.1); ○ formuły modlitewne (D.1); ○ zwracanie się do Boga własnymi słowami (E.1, F.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ wykonuje postawy i gesty modlitewne (D.1.1); ○ powtarza słowo „amen” jako kończące modlitwę (D.1.2); ○ włącza się w odmawianie formuł modlitewnych i śpiew religijny (D.1.2, E.1.1); ○ formułuje własne modlitwy (E.1.1, F.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ modli się (D.1.a D.1.b); ○ wyraża miłość do Boga na różne sposoby (D.1.b, E.1.a, F.1.a).

Program nauczania religii dla dzieci pięcioletnich „Jesteśmy dziećmi Bożymi”

W nawiasach podano treści, wymagania oraz postawy z „Podstawy programowej katechezy Kościoła katolickiego” z 2018 roku.

Cele katechetyczne	Treści	Wymagania szczegółowe Dziecko:	Postawy Dziecko:
DZIAŁ I RODZINA DZIECI BOŻYCH			
Przekaz prawdy o Bogu, który kocha ludzi i troszczy się o nich	<ul style="list-style-type: none"> ○ Bóg – Ojcem wszystkich ludzi; jesteśmy Bożą rodziną (A.1); ○ chrzest święty i jego konsekwencje (E.2); ○ spotkanie Jezusa z dziećmi (A.2); ○ religia jako spotkanie z Bogiem (A.2). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ podaje podstawowe wiadomości o rodzinie i jej członkach (A.1.2); ○ stwierdza, że Bóg jest naszym wspólnym Ojcem w niebie (A.1.3); ○ swoimi słowami opowiada o spotkaniu Pana Jezusa z dziećmi (A.1.1); ○ odróżnia zajęcia z religii od innych zajęć przedszkolnych (E.1.1); ○ omawia przebieg sakramentu chrztu świętego i wlicza jego uczestników (B.1.2, E.2.1); ○ wskazuje na dziecięctwo Boże jako konsekwencję chrztu świętego i wyraz Bożej miłości (A.2.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ odnosi się z szacunkiem do członków rodziny (A.5.b); ○ wyraża radość z przynależności do Bożej rodziny (A5.a); ○ chętnie uczestniczy w religii (A.1.a).
Budzenie wdzięczności za stworzony przez Boga świat	<ul style="list-style-type: none"> ○ Bóg Stworzyciel; stworzenie świata; człowiek wyjątkowym stworzeniem (A.1); ○ Anioł Stróż (A.4). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ wyjaśnia pojęcie: „stworzyć” i odróżnia stwarzanie od innej aktywności twórczej (A.2); ○ swoimi słowami opowiada biblijny opis stworzenia (A.1.2); ○ wlicza stworzenia Boże – widzialne i niewidzialne (A.1.2, A.4); ○ uzasadnia dominującą rolę człowieka wśród wszystkich stworzeń (A.1.2); ○ uzasadnia konieczność troski o stworzony świat i podaje jej przykłady (A.1.2). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ wyraża wdzięczność Bogu za stworzony świat (A.1.b); ○ chętnie zwraca się do swojego Anioła Stróża (A.5.b); ○ szanuje przyrodę i troszczy się o nią (A.5.a, C.1.d).
Zachęta do nawiązywania kontaktu z Bogiem	<ul style="list-style-type: none"> ○ modlitwa jako rozmowa z Bogiem; treść modlitwy; modlitwa spontaniczna (D.1); ○ modlitwa <i>Aniele Boży</i> (A.4). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ określa modlitwę jako rozmowę z Bogiem (B.1.4); ○ podaje przykłady sytuacji, w których może zwracać się do Boga (C.1.2); ○ zwraca się do Anioła Stróża jako opiekuna danego przez Boga (D.1.1, D.1.2); ○ formułuje wezwania modlitewne wyrażające wdzięczność za konkretne stworzenia Boże (D.1.2, F.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ chętnie się modli (D.1.b), ○ swoimi słowami zwraca się do Boga (A.5.a); ○ odmawia modlitwę <i>Aniele Boży</i> (D.1.b).

<p>Ukazanie Maryi jako Mamy Jezusa i naszej</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Maryja jako Mama Jezusa i nasza; modlitwa <i>Zdrowaś Maryjo</i> (A.3); ○ różaniec; części różańca (B.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ stwierdza, że Maryja jest Mamą Jezusa i naszą (A.3); ○ rozpoznaje Maryję na ilustracjach, obrazach (B.1.2, B.1.3); ○ wyjaśnia, że Maryja w modlitwie różańcowej pomaga lepiej poznać Pana Jezusa (B.1.3, D.1.1, D.1.2); ○ rozpoznaje modlitwę <i>Zdrowaś Maryjo</i> i włącza się w jej odmawianie (D.1.2). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ cieszy się z Maryi – wspólnej Mamy (A.5.a, A.5.b); ○ dba o własny obrazek Maryi lub medalik (C.1.b); ○ szanuje różaniec (C.1.b); ○ modli się na różańcu (D.1.b).
DZIAŁ II SPOTKANIA BOŻEJ RODZINY			
<p>Ukazanie Pisma Świętego jako słowa Boga do ludzi</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Pismo Święte słowem Boga do ludzi (C.2); ○ Biblia, czyli Pismo Święte (C.2); ○ w kościele i na religii słuchamy Biblii (C.2); ○ rozmowy o Bogu (E.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ podaje podstawowe wiadomości o Piśmie Świętym (C.2); ○ wylicza miejsca, w których może poznawać Pismo Święte (B.1.3); ○ wyjaśnia, jak należy zachowywać się, słuchając Pisma Świętego (B.1.4, D.1.1); ○ wymienia osoby interpretujące Pismo Święte (E.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ okazuje szacunek Biblii (C.2.a); ○ prawidłowo zachowuje się w kościele (B.1.b); ○ okazuje życzliwość osobom mówiącym o Bogu (A.5.b).
<p>Zachęta do naśladowania świętych jako przyjaciół Boga</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ święci – przyjaciele Boga (A.5); ○ święci uczą nas kochać Boga (A.5); ○ patron, czyli święty opiekun (A.5); ○ szczęście w niebie (E.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ swoimi słowami definiuje, kim jest święty (A.5.1); ○ wyjaśnia, kim jest patron (A.5.1); ○ odnosząc się do wybranych świętych omawia możliwości naśladowania ich (C.1.2); ○ uzasadnia potrzebę troski o bliskich zmarłych (D.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ z zainteresowaniem słucha o swoim świętym (A.5.a); ○ kieruje prośby do Boga za pośrednictwem świętych i błogosławionych (A.5.a, D.1.a, D.1.b).
<p>Przygotowanie do obchodzenia niedzieli i świąt w duchu chrześcijańskim</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ niedziela, czyli dzień Pański (B.1); ○ świętowanie niedzieli (E.1); ○ uroczystość Wszystkich Świętych (B.1); ○ Dzień Zaduszny (B.1); ○ troska o zmarłych (D.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ charakteryzuje niedzielę jako dzień Pański (B.1.1); ○ podaje najważniejsze informacje o uroczystości Wszystkich Świętych i Dniu Zaduszny (B.1.1); ○ recytuje z pamięci modlitwę za zmarłych <i>Dobry Jezus, a nasz Panie...</i> (D.1.2); ○ wyjaśnia znaczenie uroczystości Chrystusa, Króla Wszechświata (B.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ obchodzi niedzielę w duchu chrześcijańskim (B.1.a, B.1.b); ○ modli się za zmarłych (D.1.b, D.1.c); ○ prosi o wstawiennictwo świętych i błogosławionych (A.5.b, D.1.b); ○ zwraca się do Jezusa Króla (D.1.a).

Charakterystyka rodziny Bożej jako wspólnoty wiary	<ul style="list-style-type: none"> ○ Kościół miejscem spotkania Bożej rodziny (D.1); ○ w domu i na religii uczymy się o Bogu (E.1); ○ zachowanie w kościele (B.1); ○ modlitwa w życiu chrześcijanina (D.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ wylicza miejsca, w których najczęściej mówi się o Bogu (B.1.2, E.1.1.); ○ uzasadnia potrzebę gromadzenia się rodziny Bożej w kościele (E.1.1, F.1.1); ○ podaje zasady obowiązujące w Królestwie Bożym (C.1.1); ○ wylicza postawy i gesty towarzyszące modlitwie (D.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ poprawnie zachowuje się w kościele (B.1.b); ○ postępuje zgodnie z zasadami Królestwa Bożego (C.1.a,C.1.d); ○ chętnie się modli (D.1.b).
DZIAŁ III BÓG OJCIEC DAŁ NAM PANA JEZUSA			
Ukazanie możliwości przeżywania Adwentu w różnych środowiskach	<ul style="list-style-type: none"> ○ Zwiastowanie (A.2); ○ Adwent jako radosne oczekiwanie (B.1); ○ postanowienia adwentowe (B.1); ○ roraty (B.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ opowiada o Zwiastowaniu i nowinie przekazanej Maryi przez Archanioła Gabriela (A.1.3, A.5.1); ○ wylicza sposoby aktywnego czekania (C.1.2, F.1.1); ○ wyjaśnia, czym jest Adwent i omawia zwyczaje adwentowe (B.1.1, B.1.2, B.1.4); ○ wymienia sposoby przygotowania do świąt Narodzenia Pańskiego (B.1.1, D.1.1, F.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ odmawia modlitwę <i>Zdrowaś Maryjo</i> (D.1.d); ○ chodzi na roraty (D.1.a, D.1.b); ○ wybiera postanowienie adwentowe (D.1.a).
Przekaz prawdy o narodzeniu Jezusa i Jego życia w Nazarecie	<ul style="list-style-type: none"> ○ Boże Narodzenie (A.2); ○ zwyczaje bożonarodzeniowe (B.1); ○ kolędy wyrazem radości z narodzin Jezusa (B.1); ○ pierwsi goście Jezusa (A.1); ○ betlejemska stajenka (A.1); ○ Święta Rodzina (A.1, A.3); ○ życie Jezusa w Nazarecie (A.1, A.2). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ swoimi słowami opowiada biblijną historię o narodzeniu Jezusa (A.1.1, B.1.1); ○ omawia zwyczaje związane ze świętowaniem Bożego Narodzenia (B.1.1, B.1.2); ○ podaje z pamięci treść wybranych kolęd (D.1.2); ○ przekazuje podstawowe wiadomości o Świętej Rodzinie i jej życiu w Nazarecie (A.1.1, A.5.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ pomaga w przygotowaniu świąt Bożego Narodzenia (B.1.a, E.1.a); ○ modli się przy stajence (A.5.a, B.1.a, D.1.b); ○ śpiewa kolędy (A.5.a, D.1.a).
Przygotowanie do aktywnego uczestnictwa w obchodach roku liturgicznego	<ul style="list-style-type: none"> ○ Adwent radosnym oczekiwaniem (B.1); ○ pasterka (B.1); ○ pokłon Mędrców (A.1, A.5); ○ ofiarowanie Jezusa w Świątyni (A.1); ○ gromnica (B.1); ○ Jezus Światłością świata (A.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ charakteryzuje Adwent jako okres radosnego oczekiwania na przyjście Jezusa (B.1.1); ○ wyjaśnia, czym jest pasterka (B.1.3); ○ podaje podstawowe wiadomości o uroczystości Objawienia Pańskiego (A.1.1, C.1.2); ○ swoimi słowami opowiada o ofiarowaniu Jezusa w Świątyni i o współczesnych obchodach, wydarzeniach (A.1.1, C.1.2). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ z radością oczekuje świąt Bożego Narodzenia i uczestniczy w nich (B.1.a, D.1.a); ○ modli się za misjonarzy (D.1.b, F.1.a); ○ przychodzi do kościoła z gromnicą 2.02 (B.1.a, D.1.a).

Kształtowanie postaw inspirowanych Biblią	<ul style="list-style-type: none"> ○ Maryja wzorem posłuszeństwa (A.3); ○ Święta Rodzina (A.5); ○ dary Mędrców (A.1); ○ misje i pomoc misjonarzom (F1); ○ świadczenie o Jezusie (E.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ charakteryzuje postawę Maryi jako wzoru posłuszeństwa (A.5.1); ○ wyjaśnia, w jaki sposób jego rodzina może naśladować Świętą Rodzinę (C.1.2, F.1.1); ○ opowiada o pokłonie Mędrców ze Wschodu A.1.1, C.1.2); ○ podaje sposoby bycia „światłem Jezusa” wśród bliskich i znajomych (C.1.2, F.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ jest posłuszny rodzicom (A.5.b); ○ troszczy się o bliskich (A.5.b, C.1.a); ○ chętnie rozmawia o Jezusie (A.5.a).
DZIAŁ IV JESTEM UCZNIEM PANA JEZUSA			
Pogłębienie znajomości nauki Jezusa	<ul style="list-style-type: none"> ○ powołanie uczniów (A.1, A.5); ○ Apostołów przyjaciółmi Jezusa (A.5); ○ cuda Jezusa (A.2); ○ Jezus uczy być dobrym (A.2). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ opowiada o powołaniu pierwszych uczniów (A.1.1, C.1.2); ○ podaje przykłady uzdrowień ludzi przez Jezusa (A.1.1, A.1.3); ○ swoimi słowami opowiada o cudownym rozmnożeniu chleba (A.1.1, C.1.2); ○ wycisza zasady postępowania formułowane przez Jezusa (A.1.1, D.1.3). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ wyraża pragnienie bycia uczniem Jezusa (A.1.a, A.1.b); ○ pomaga chorym modlitwą i uczynkami (A.5.b, C.1.a, D.1.b).
Kształtowanie postawy ucznia Jezusa	<ul style="list-style-type: none"> ○ prawidłowe stosowanie słów: „proszę”, „dziękuję”, „przepraszam” (C.1); ○ treść modlitwy (D.1); ○ poznawanie nauki Jezusa (A.2); ○ naśladowanie Jezusa w dobroci (C.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ prawidłowo wymienia sytuacje, w których należy stosować zwroty grzecznościowe (C.1.1, D.1.1, F.1.1); ○ wyjaśnia, po czym można poznać ucznia Jezusa (C.1.1, D.1.1, F.1.1); ○ wycisza miejsca, w których może lepiej poznawać naukę Jezusa (B.1.2, E.1.1); ○ uzasadnia potrzebę pomocy potrzebującym (C.1.1, E.1.1, F.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ grzecznie odzywa się do innych, odpowiednio do sytuacji (A.5.b, E.1.a); ○ chętnie uczy się o Bogu (A.1.a, A.1.b); ○ pomaga potrzebującym (A.5.b, E.1.a).
Zachęta do realizacji nauki Jezusa na co dzień	<ul style="list-style-type: none"> ○ Jezus najlepszym Lekarzem (A.2); ○ naśladowanie Jezusa (C.1); ○ wdzięczność za otrzymane dobro (C.1); ○ dzielenie się z innymi (E.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ podaje przykłady pomocy chorym (E.1.1, E.1.2, F.1.1); ○ wycisza sposoby pocieszania innych (E.1.1, E.1.2, F.1.1); ○ wymienia własne dobra, którymi może dzielić się z innymi (C.1.1, E.1.1); ○ podaje sposoby okazywania wdzięczności (C.1.1, E.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ dba o zdrowie swoje i innych (A.1.b, C.1.d); ○ dzieli się tym, co ma (C.1.a, E.1.a); ○ okazuje wdzięczność (C.1.a, E.1.a).

<p>Wdrażanie do podejmowania modlitwy za siebie i innych</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ potrzeba modlitwy za siebie i innych (D.1); ○ wyrażanie wdzięczności wobec Boga (D.1); ○ zwracanie się do Boga w modlitwie (D.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ wymienia modlitwę jako jeden ze sposobów pomocy chorym (D.1.1, E.1.1); ○ wylicza dobra, za które może podziękować Bogu (D.1.1); ○ uzasadnia potrzebę przepraszania Boga w modlitwie za popełnione zło (D.1.1, F.1.1); ○ podaje przykłady prośb kierowanych do Boga dla siebie i dla innych (B.1.4, D.1.1, F.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ modli się o zdrowie dla siebie i innych (D.1.b, E.1.a); ○ dziękuje Bogu za to, co ma (C.1.a, D.1.a); ○ przeprasza Boga za złe zachowanie (C.1.c, D.1.a); ○ prosi Boga w modlitwie (C.1.c, D.1.a).
<p>DZIAŁ V Z PANEM JEZUSEM SŁUCHAMY OJCA</p>			
<p>Kształtowanie postawy posłuszeństwa Bogu na wzór Jezusa</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ posłuszeństwo Bogu (C.1); ○ Jezus – Dobry Pasterz i Jego owczarnia (A.1); ○ posłuszeństwo wyrazem miłości (E.1); ○ realizacja nauki Bożej na co dzień (F.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ wyjaśnia, na czym polega posłuszeństwo i komu należy je okazywać (A.2.1, C.1.2, F.1.1); ○ poprawnie interpretuje biblijny obraz Jezusa jako Dobrego Pasterza (A.1.1, C.1.1, E.1.1); ○ wylicza osoby przekazujące mu naukę Bożą (E.1.1); ○ podaje przykłady okazywania posłuszeństwa Bogu (C.1.2, E.1.1, F.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ jest posłuszny w domu i przedszkolu (C.1.a); ○ dziękuje za osoby mówiące o Bogu (A.5.b, D.1.b); ○ stara się „nie zabłądzić” jak owieczka (C.1.a, C.2.a).
<p>Interpretacja zbawczych wydarzeń z życia Jezusa</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Niedziela Palmowa (A.2, B.1, C.2); ○ Ostatnia Wieczerza – pierwsza Msza święta (A.2, B.1, C.2); ○ droga krzyżowa Jezusa (A.1, A.2, B.1, C.2); ○ męka, śmierć i zmartwychwstanie Jezusa (A.1, A.2, B.1, C.2); ○ biblijna opowieść o pustym grobie (A.1, A.2, C.2). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ opowiada o wjeździe Jezusa do Jerozolimy (A.1.1); ○ przytacza słowa Jezusa z Ostatniej Wieczerzy (A.1.1, B.1.1); ○ swoimi słowami omawia wybrane stacje drogi krzyżowej (A.1.1, B.1.1); ○ streszcza biblijną opowieść o pustym grobie (A.1.1, B.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ okazuje szacunek Jezusowi jako Królowi (A.1.b, B.1.a); ○ włącza się w przeżywanie Triduum i przygotowanie świąt wielkanocnych (A.1.b, B.1.a); ○ cieszy się ze zmartwychwstania Jezusa (A.1.a, A.1.b, D.1.a).
<p>Motywowanie do okazywania wdzięczności Jezusowi za Jego miłość</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ sposoby okazywania wdzięczności (C.1); ○ Boży pomocnicy (E.1, F.1); ○ Jezus zostaje pod postacią chleba i wina (A.1, B.1); ○ krzyż znakiem miłości Jezusa (A.1, B.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ wymienia niektóre sposoby okazywania ludziom troski przez Jezusa (A.1.1, A.1.3); ○ podaje przykłady osób, przez które Bóg troszczy się o ludzi (A.1.3; E.1.1); ○ stwierdza, że Jezus został z nami pod postacią chleba i wina (A.1.1, B.1.3); ○ wyjaśnia, dlaczego Jezus zgodził się na mękę i śmierć na krzyżu (A.1.1, A.1.3). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ wyraża wdzięczność Jezusowi (A.1.a, A.1.b); ○ z szacunkiem odnosi się do Jezusa pod postacią chleba i wina (A.1.a, A.1.b); ○ szanuje krzyż (C.1.b).

Przygotowanie do aktywnego przeżywania wydarzeń zbawczych	<ul style="list-style-type: none"> ○ Wielki Post czasem pokuty i nawrócenia (B.1); ○ z Jezusem na drodze krzyżowej (A.1, A.2, B.1); ○ uroczysty wjazd Jezusa do Jerozolimy (A.1, A.2, B.1); ○ męka, śmierć i zmartwychwstanie Jezusa (A.1, B.1, C.2). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ podaje podstawowe wiadomości na temat Wielkiego Postu (B.1.1, D.1.1); ○ wyjaśnia, na czym polega nabożeństwo drogi krzyżowej (B.1.1, D.1.1); ○ podaje charakter Niedzieli Palmowej i sposób jej obchodów (B.1.1, B.1.3, E.1.1); ○ przyporządkowuje wydarzenia z życia Jezusa do kolejnych dni Triduum Paschalnego (B.1.1, B.13). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ w Wielkim Poście stara się być lepszy (C.1.d); ○ uczestniczy w drodze krzyżowej lub odmawia ją w domu (B.1.a, C.2.a); ○ wykonuje palemkę i włącza się w przygotowanie świąt wielkanocnych (B.1.a).
DZIAŁ VI Z PANEM JEZUSEM CHWALIMY OJCA			
Budzenie radości ze Zmartwychwstania Pańskiego	<ul style="list-style-type: none"> ○ biblijna opowieść o pustym grobie (A.1, C.2); ○ świadkowie Jezusa Zmartwychwstałego (A.5); ○ Jezus spotyka się z uczniami (A.1, A.2, C.2); ○ cieszymy się ze zmartwychwstania Jezusa (B.1, F.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ swoimi słowami przedstawia biblijną relację o pustym grobie (A.1.1); ○ opowiada o spotkaniach Jezusa Zmartwychwstałego z uczniami (A.1.1, C.1.2); ○ wyjaśnia pojęcie: „alleluja” (B.1.3); ○ wylicza obietnice Jezusa Zmartwychwstałego (A.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ wyraża radość ze zmartwychwstania Jezusa (A.1.a, A.1.b, B.1.a); ○ śpiewa pieśni wielkanocne i radosne piosenki (D.1.a).
Ukazanie możliwości świadczenia o Jezusie w różnych środowiskach	<ul style="list-style-type: none"> ○ świadectwo wyrazem wiary w Jezusa (E.1, F.1); ○ świętowanie w rodzinie i parafii (B.1, E.1, F.1); ○ nie wszyscy znają Jezusa (C.1, F.1); ○ pomoc misjonarzom (C.1, F.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ wymienia osoby, z którymi może rozmawiać o Jezusie (E.1.1); ○ omawia sposoby świętowania wydarzeń zbawczych w rodzinie i kościele (B.1.1, B.1.4, E.1.1, F.1.1); ○ podaje przykłady zachowania świadczącego o byciu uczniem Jezusa (C.1.2, F.1.1); ○ wylicza sposoby realizacji nakazu misyjnego (C.12, F.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ chętnie chodzi do kościoła (B.1.a, B.1.b); ○ zachowuje się jak uczeń Jezusa (C.1.a, C.1.d); ○ troszczy się o misje (F.1.a).

<p>Przygotowanie do chrześcijańskich obchodów świąt i okresów liturgicznych</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ radosne świętowanie (B.1); ○ Wielkanoc w domu i kościele (B.1); ○ Pan Jezus przysłał Ducha Świętego (A.1, A.2, E.2, F.1); ○ Maryja, nasza Matka i Królowa (A.3, B.1); ○ Jezus jest z nami w Eucharystii (A.2, B.1); ○ procesja Bożego Ciała (B.1); ○ Serce Jezusa pełne miłości (A.2, B.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ opowiada o wystroju kościoła w okresie wielkanocnym (B.1.2, B.1.3); ○ podaje podstawowe wiadomości o uroczystościach: Zmartwychwstania Pańskiego, Zesłania Ducha Świętego, Najświętszego Ciała i Krwi Pańskiej, NMP Królowej Polski (B.1.1, E.1.1); ○ wyjaśnia, na czym polegają nabożeństwa majowe i czerwcowe (A.1.1, A.5.1, B.1., E.1.1); ○ omawia przebieg procesji Bożego Ciała i możliwość zaangażowania się w tę procesję (B.1.1., D.1.1, E.1.1, F.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ chętnie chodzi do kościoła (B.1.a, B.1.b); ○ obchodzi uroczystości (B.1.a, B.1.b); ○ włącza się w odmawianie litanii podczas nabożeństw lub w domu (B.1.a, B.1.b, D.1.b); ○ uczestniczy w procesji Bożego Ciała (B.1.a, C.1.c).
<p>Pogłębienie prawdy o Kościele jako rodzinie Bożej, w której działa Bóg</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Maryja Matka Jezusa i nasza (A.3); ○ Duch Święty – Pocieszyciel (A.1, A.2, B.1); ○ mówimy innym o Panu Jezusie (F.1); ○ po czym poznać dzieci Boże (E.2, F.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ wylicza sposoby zwracania się do Maryi jako Matki w niebie (A.5.1, B.1.4, D.1.1); ○ opowiada o zesłaniu Ducha Świętego jako pomocy uczniom w głoszeniu Jezusa (A.1.3, A.5.1, B.1.3, E.1.1); ○ wyjaśnia potrzebę świadczenia o Jezusie (C.1.2, F.1.1); ○ podaje przykłady pogłębiania relacji z innymi dziećmi Bożymi (A.2.1, C.1.1, E.2.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ odmawia modlitwę <i>Zdrowaś Maryjo</i> (A.5.b, B.1.a); ○ formułuje własne wezwania litanijne do Maryi (A.5.b, D.1.b); ○ rozmawia z rówieśnikami o Bogu (A.1.a, A.5.a).
DZIAŁ VII ŚWIĘTUJEMY PRZEZ CAŁY ROK			
<p>Przygotowanie do przeżywania chrześcijańskich świąt i uroczystości</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ świętujemy z Jezusem (B.1); ○ towarzyszymy Jezusowi w Jego radościach i smutkach (A.1, A.2, B.1); ○ świętowanie w Bożej rodzinie (B.1, E.2, F.1); ○ rok liturgiczny w domu i w Kościele (B.1, E.1, E.2). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ przyporządkowuje wydarzenia z życia Jezusa do konkretnych świąt i uroczystości oraz okresów liturgicznych (B.1.1); ○ określa charakter uroczystości, świąt i okresów liturgicznych (B.1.1, D.1.1); ○ omawia sposoby świętowania konkretnych świąt i uroczystości (B.1.4, D.1.1, E.1.1, F.1.1); ○ wskazuje na religijny wymiar przedmiotów i znaków związanych z obchodami roku liturgicznego (B.1.2, B.1.3). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ włącza się w obchody roku liturgicznego (B.1.a); ○ dba o świąteczny wystrój w domu (B.1.a).

<p>Zachęta do naśladowania świętych i błogosławionych</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ święci i błogosławieni przyjaciółmi Boga (A.5 B.1); ○ codzienność drogą do świętości (A.5, C.1); ○ cieszymy się z naszych świętych i błogosławionych (A.5, B.1); ○ święci uczą nas przyjaźni z Bogiem (A.5, E.1, F.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ wyjaśnia, kogo nazywamy świętym lub błogosławionym (A.5.1, C.1.2); ○ podaje najważniejsze wydarzenia z życia wybranych świętych i błogosławionych (A.5.1); ○ przyporządkowuje daną postać do daty jej wspomnienia liturgicznego (A.5.1, B.1.1); ○ wycisza, jak może naśladować daną postać (C.1.1, D.1.3). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ zwraca się do świętych, zwłaszcza do swojego patrona (D.1.b); ○ dziękuje Bogu za świętych i błogosławionych i naśladuje ich (A.5.a, D.1.b).
<p>Egzystencjalna interpretacja wydarzeń zbawczych aktualizowanych w liturgii</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ świętowanie wyrazem wiary (B.1, E.1); ○ różne rodzaje i formy modlitwy (D.1); ○ zwyczaje świąteczne (B.1, F.1); ○ towarzyszymy Jezusowi w wydarzeniach z Jego życia (A.2, B.1); ○ cieszymy się z tego, co Bóg robi dla nas (A.1, C.2, D.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ podaje znaczenie wybranych obchodów liturgicznych (A, 1.3, B.1.1); ○ uzasadnia potrzebę udziału w kościelnych obchodach wybranych świąt i uroczystości (A.1.3, E.1.1, F.1.1); ○ wycisza obrzędy i zwyczaje związane z wybranymi obchodami roku liturgicznego (B.1.4, D.1.1); ○ formułuje modlitwy lub wykonuje utwory związane z danym świętem lub okresem liturgicznym (B.1.4, D.1.1, D.1.2). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ chętnie chodzi do kościoła w niedziele i święta (B.1.a, B.1.b); ○ modli się z uwzględnieniem okresu liturgicznego (B.1.a, D.1.b).
<p>Ukazanie zobowiązań wynikających z przynależności do Bożej rodziny</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ chrzest włączeniem do Bożej rodziny (A1, E.2, F.1); ○ jesteśmy dziećmi Bożymi (A.1, C.2, E.2, F.1); ○ Boża rodzina na co dzień i od święta (A.1, B.1, E.1, E.2, F.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ wymienia sposoby okazywania przynależności do Bożej rodziny (A.2.1, D.1.1, E.1.1); ○ wycisza znaki świadczące o przynależności do Bożej rodziny (A.2.1, D.1.1, E.1.1); ○ wyjaśnia, że świętowanie obchodów liturgicznych jest znakiem przynależności do Bożej rodziny (A.2.1, B.1.4, E.2.1); ○ uzasadnia potrzebę świadczenia własnym postępowaniem o byciu dzieckiem Bożym (A.2.1, E.2.1, F.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ dba o swój krzyżyk, obrazek lub inny znak religijny (C.1.b); ○ odnosi się z szacunkiem do osób i miejsc związanych z Bogiem (A.5.b); ○ włącza się w obchody liturgiczne (B.1.a).

Program nauczania religii dla dzieci sześciolletnich „Z Jezusem”

W nawiasach podano treści, wymagania oraz postawy z „Podstawy programowej katechezy Kościoła katolickiego” z 2018 roku.

Cele katechetyczne	Treści	Wymagania szczegółowe Dziecko:	Postawy Dziecko:
DZIAŁ I W BOŻEJ RODZINIE			
Ukazanie prawdy o Bogu – miłującym Ojcu, obdarowującym dobrami	<ul style="list-style-type: none"> ○ Bóg kocha ludzi (A.1); ○ Bóg chce, byśmy Go poznawali (A.1, E.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ stwierdza, że Bóg jest Ojcem wszystkich ludzi (A.1.2); ○ określa religię jako spotkanie z Bogiem, na którym lepiej poznaje Ojca w niebie (E.1.1); ○ opowiada, czego dowiedziało się o Bogu w swojej rodzinie (E.1.1); ○ wlicza miejsca i sposoby poznawania Boga (B.1.2, B.1.3). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ zwraca się do Boga jako Ojca (A.5.a); ○ włącza się w odmawianie <i>Modlitwy Pańskiej</i> (D.1.b).
Zapoznanie z dziełem stworzenia jako wyrazem miłości Boga Ojca do ludzi	<ul style="list-style-type: none"> ○ Bóg dał nam świat (A.1); ○ Bóg Stworzycielem, świat widzialny i niewidzialny (A.1); ○ życie darem od Boga (A.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ opowiada o biblijnym stworzeniu świata A.1.2; A.1.3); ○ wyjaśnia, co to znaczy, że Bóg jest Stworzycielem (A.1.2); ○ wymienia stworzenia należące do świata widzialnego (A.1); ○ podaje podstawowe wiadomości o aniołach (A.4). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ z szacunkiem odnosi się do Bożych stworzeń (A.1.b); ○ wyraża modlitwą i śpiewem wdzięczność za świat (D.1.a).
Uświadomienie roli chrztu w życiu Bożej rodziny	<ul style="list-style-type: none"> ○ Bóg zaprasza do swej rodziny (A.1, A.2); ○ chrzest czyni ludzi dziećmi Bożymi (A.2, E.2); ○ Bóg w chrzcie okazuje swą miłość (A.1, A.2). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ wyjaśnia, czym jest chrzest (E.2.1); ○ omawia skutki chrztu świętego (A.2.1, E.2.1); ○ swoimi słowami przedstawia przebieg chrztu (A.2.1, B.1, E.2.1); ○ wlicza osoby i przedmioty związane z chrztem (A.2.1, B.1.3). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ wyraża radość z bycia dzieckiem Bożym (A.5.a); ○ pamięta datę chrztu (A.5.a).
Budzenie radości ze spotkań z Bogiem Ojcem	<ul style="list-style-type: none"> ○ modlitwa rozmową z Bogiem (D.1); ○ spotykamy Boga na religii (E.1); ○ w naszej rodzinie pamiętamy o Bogu (A.2, E.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ wyjaśnia, czym jest modlitwa (D.1.1, E.1.1); ○ uzasadnia, że religia jest spotkaniem z Bogiem (C.1.2, F.1.1); ○ opowiada o modlitwie w gronie bliskich (E.1.1, F.1.1); ○ wymienia miejsca, w których może spotkać się z Bogiem (B.1.2, E.2.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ chętnie się modli (D.1.b); ○ uczestniczy w modlitwie, w domu i w kościele (B.1.b, D.1.b).

DZIAŁ II NA ZIEMI I W NIEBIE			
Zachęta do poznawania Pisma Świętego jako Słowa Bożego	<ul style="list-style-type: none"> ○ Pismo Święte słowem Boga do ludzi (C.2); ○ słuchamy Boga w kościele (C.2, B.1); ○ Biblia – księgą świętą (C.2, D.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ określa Pismo Święte jako słowo Boga do ludzi (A.1.3, C.2.); ○ wskazuje różnice pomiędzy Pismem Świętym i innymi książkami (C.2); ○ wylicza miejsca, w których może słuchać Biblii (C.2, E.1.1, F.1.1); ○ wyjaśnia, w jaki sposób należy słuchać Pisma Świętego (B.1.4, D.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ szanuje księgę Pisma Świętego (C.2.a); ○ z uwagą słucha Biblii (C.2.a).
Uświadomienie potrzeby włączenia się w szerzenie nauki Jezusa w świecie	<ul style="list-style-type: none"> ○ Bóg kocha wszystkich ludzi (A.1); ○ uczniowie Jezusa (A.2); ○ misje i misjonarze (F.1); ○ pomoc misjom (E.1, F.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ wylicza możliwości rozmów o Bogu w gronie bliskich i znajomych (E.1.1, F.1.1); ○ wyraża prawdę o miłości Boga do wszystkich ludzi niezależnie od koloru skóry (A.1.3, E.1.1); ○ podaje najważniejsze wiadomości o misjach i misjonarzach (C.1.1, F.1.1); ○ uzasadnia potrzebę pomocy misjonarzom (C.1.1, F.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ rozmawia o Bogu (F.1.a); ○ modli się za misjonarzy (D.1.b, F.1.a); ○ okazuje troskę o misje (F.1.a).
Budzenie radości ze świętych – przyjaciół Boga i ludzi	<ul style="list-style-type: none"> ○ wieczne szczęście w niebie (A.1); ○ święci przyjaciółmi Boga (A.5); ○ nasi orędownicy w niebie (A.5). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ swoimi słowami wyjaśnia, czym jest powszechne powołanie do świętości (A.5.1); ○ podaje przykłady świętych (A.5.1; C.1.2); ○ wyjaśnia, kim jest patron (A.5.1, B.1.3); ○ omawia możliwości naśladowania wybranego świętego (C.1.1, C.1.2). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ zwraca się do swojego patrona (D.1.b); ○ wyraża pragnienie osiągnięcia świętości (A.1.a).
Ukazanie potrzeby troski o zmarłych bliskich	<ul style="list-style-type: none"> ○ Bóg zaprasza wszystkich do nieba (A.1); ○ czyściec (A.1, A.2); ○ modlitwa za zmarłych (D.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ wyjaśnia, dlaczego niektórzy ludzie nie idą od razu do nieba (A.5.1); ○ stwierdza, że Bóg do ostatniej chwili życia na ziemi daje ludziom szansę na poprawę (A.1.3); ○ recytuje z pamięci treść modlitwy za zmarłych (D.1.2); ○ wymienia sposoby troski o zmarłych (C.1.1, E.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ modli się za zmarłych (D.1.b); ○ motywuje swe postępowanie nagrodą w niebie (C.1.a).

DZIAŁ III PAN JEZUS PRZYCHODZI DO NAS

<p>Pomoc w przygotowaniu na przyjście Jezusa</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Chrystus Król (A.2); ○ Królestwo Boże (C.1, C.2); ○ Adwent – radosnym oczekiwaniem (B.1); ○ zwyczaje adwentowe (B.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ wylicza zasady obowiązujące w Królestwie Bożym (A.1.1); ○ podaje najważniejsze informacje o Adwencie (B.1.1, B.1.3); ○ wymienia sposoby przeżywania Adwentu w domu i w kościele (B.1.4, C.1.1, C.1.2, E.1.1); ○ omawia przedmioty i zwyczaje związane z Adwentem (B.1.2, B.1.3, C.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ przestrzega zasad Królestwa Bożego (C.1.a, C.1.d); ○ radośnie oczekuje na Boże Narodzenie (A.5.a, B.1.a).
<p>Budzenie radości z przyjścia na świat Zbawiciela</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ narodzenie Jezusa w Betlejem (A.2); ○ pierwsi goście Jezusa (A.2, C.2); ○ świętowanie Bożego Narodzenia (B.1); ○ zwyczaje bożonarodzeniowe (B.1, E.1, E.2). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ opowiada biblijną historię o narodzeniu Jezusa (A.1.1, A.1.3); ○ wskazuje pierwszych gości Jezusa i znaczenie ich odwiedzin (A.1.2, C.1.2); ○ wymienia zwyczaje bożonarodzeniowe (B.1.3, B.1.4, E.1.1); ○ podaje treść wybranych kolęd (D.1.2). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ dziękuje Bogu za Jezusa (A.1.b, C.1.c); ○ włącza się w przygotowanie świąt (B.1.a).
<p>Uświadomienie potrzeby głoszenia wszystkim prawdy o Jezusie – Zbawicielu</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Objawienie Pańskie (A.5, B.1, C.2); ○ Mędrcy ze Wschodu (A.2, A.5); ○ głoszenie Jezusa (C.1, E.2, F.1); ○ pomoc misjom (C.1, F.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ opowiada o pokłonie Mędrców ze Wschodu (A.1.1, A.5.1); ○ wyjaśnia znaczenie darów od Mędrców (B.1.2, B.1.3, C.1.2); ○ ukazuje związek pokłonu Mędrców z misjami (A.1.3, F.1.1); ○ wymienia sposoby pomocy misjom (C.1.1, F.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ pomaga w wykonaniu napisu na drzwiach (B.1.a); ○ włącza się w pomoc misjom (F.1.a).
<p>Ukazanie przykładów realizacji przykazania miłości na wzór Świętej Rodziny</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ rodzina wspólnotą wiary (A.1, A.5, E.1); ○ miłość w rodzinie (C.1, E.1); ○ postawy inspirowane Biblią (A.3, A.5). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ charakteryzuje rodzinę jako wspólnotę, w której realizowane są przykazania miłości Boga i bliźniego (A.2.1, C.1.1); ○ omawia życie Świętej Rodziny w Nazarecie (A.1.1, C.1.2); ○ swoimi słowami opowiada o ofiarowaniu Jezusa i odnalezieniu Go w Świątyni (A.1.1, C.1.2); ○ wskazuje możliwości naśladowania Świętej Rodziny we własnej rodzinie (C.1.2, E.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ stara się być posłuszne (C.1.d); ○ okazuje życzliwość członkom rodziny (A.5.b).

DZIAŁ IV PAN JEZUS UCZY NAS			
Pogłębienie znajomości Jezusa jako Nauczyciela	<ul style="list-style-type: none"> ○ Jezus – Nauczyciel (A.2); ○ uczniowie Jezusa (C.2). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ przytacza biblijne nauki Jezusa (A.1.1, C.1.2); ○ opowiada o powołaniu uczniów (A.1.1, C.1.2); ○ wyjaśnia, na czym polega bycie uczniem Jezusa (A.1.1, D.1.3); ○ wylicza miejsca, w których nauczał Jezus (A.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ postępuje według nauki Jezusa (C.1.a, C.1.d); ○ wyraża radość z przyjaźni z Jezusem (A.5.a, D.1.a).
Ukazanie prawdy o Jezusie działającym cuda dla dobra ludzi	<ul style="list-style-type: none"> ○ cuda Jezusa wyrazem troski (A.2); ○ Jezus uzdrawia ciała i dusze (A.2, B.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ podaje przykłady cudów Jezusa (A.1.1, A.1.3); ○ uzasadnia, że Jezus jest Lekarzem (A.1.1); ○ wyjaśnia, na czym polega „uzdrawianie duszy” (A.1.1, B.1.3); ○ wskazuje na miłość jako najważniejszy powód czynienia cudów (A.1.1, A.1.3). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ troszczy się o chorych i potrzebujących (A.5.b, E.1.a); ○ dziękuje Jezusowi za Jego cuda (A.1.a, D.1.b, D.1.c).
Przygotowanie do realizacji przykazania miłości Boga i bliźniego	<ul style="list-style-type: none"> ○ pomoc potrzebującym (C.1); ○ troska o chorych (C.1, E.1); ○ modlitwa – rozmową z Bogiem (D.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ wyjaśnia, że pomoc innym jest realizacją nauki Jezusa (A.1.1, C.1.1, C.1.2); ○ wymienia sposoby okazywania pomocy innym (C.1.2, E.1.1, F.1.1); ○ podaje przykłady troski o chorych (F.1.1); ○ układa modlitwę za chorych (D.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ pomaga innym, zwłaszcza słabszym (C.1.a, E.1.a); ○ wyraża w modlitwie miłość do Boga (D.1.a, D.1.b).
Kształtowanie postawy ucznia Jezusa we wszystkich środowiskach	<ul style="list-style-type: none"> ○ naśladowanie Jezusa (A.2, C.2); ○ realizacja nauki Jezusa wśród bliskich i znajomych (E.1, F.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ wylicza osoby, którym powinno być posłuszne (A.2.1, E.1.1); ○ swoimi słowami przytacza naukę Jezusa o właściwym postępowaniu (A.1.1, C.1.1); ○ podaje sytuacje, w których powinno zastosować zwroty: „proszę”, „dziękuję”, „przepraszam” (A.2.1, C.1.1, F.1.1); ○ uzasadnia potrzebę kierowania prośb, wdzięczności i przeprosin nie tylko do ludzi, ale także do Boga (A.2.1, D.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ stosuje zwroty grzecznościowe (A.5.b); ○ okazuje życzliwość innym (E.1.a).

DZIAŁ V PAN JEZUS OKAZUJE NAM SWOJĄ MIŁOŚĆ

<p>Pogłębienie znajomości wydarzeń z życia Jezusa</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ zapowiedź męki (A.2); ○ wjazd Jezusa do Jerozolimy (A.2); ○ Ostatnia Wieczerza (A.2); ○ droga krzyżowa Jezusa (A.2); ○ śmierć Jezusa na krzyżu (A.2). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ swoimi słowami opowiada o wydarzeniach Wielkiego Tygodnia (A.1.1, B.1.1); ○ przytacza słowa Jezusa z Ostatniej Wieczerzy (A.1.1, B.1.1); ○ wylicza dobre osoby napotkane przez Jezusa na drodze krzyżowej (A.5.1, B.1.4); ○ wyjaśnia, dlaczego krzyż nazywamy znakiem miłości (A.1.1, B.1.3). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ szanuje krzyż (C.1.b); ○ uczestniczy w nabożeństwach drogi krzyżowej (B.1.a, B.1.b).
<p>Uświadomienie pokutnego charakteru Wielkiego Postu</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Wielki Post czasem nawrócenia (B.1, C.1); ○ Środa Popielcowa (B.1); ○ nabożeństwa wielkopostne (B.1, E.1); ○ przepraszamy Boga za złe zachowanie (A.1, D.10). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ podaje podstawowe wiadomości o Wielkim Poście (B.1.1, E.1.1); ○ wyjaśnia, na czym polega nabożeństwo drogi krzyżowej (B.1.1, B.1.3); ○ wymienia sposoby przepraszania Boga za złe zachowanie (C.1.1, D.1.1); ○ podaje przykłady postanowień wielkopostnych (D.1.1, F.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ stara się być coraz lepszy (C.1.d); ○ przeprasza Boga i ludzi za złe zachowanie (C.1.a).
<p>Kształtowanie umiejętności właściwego przeżywania męki, śmierci i zmartwychwstania Jezusa</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Wielki Czwartek (A.2, B.1); ○ Wielki Piątek (A.2, B.1); ○ Wielka Sobota (A.2, B.1); ○ Wielkanoc (A.2, B.1); ○ obchody Triduum Paschalnego (A.2, B.1, D.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ wskazuje związek pomiędzy Ostatnią Wieczerzą i Mszą świętą (A.1.1, B.1.1, B.1.3); ○ wyjaśnia, dlaczego Wielki Piątek jest najsmutniejszym dniem w roku (A.1.1, B.1.3); ○ twierdzi, że Wielka Sobota jest dniem modlitwy przy grobie Pańskim (A.1.1, B.1.3); ○ Charakteryzuje przebieg liturgii poszczególnych dni Triduum (B.1.1, B.1.3, E.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ dziękuje Jezusowi za Eucharystię (A.1.a, D.1.a); ○ modli się przy Bożym grobie (B.1.a, D.1.b).
<p>Przygotowanie do chrześcijańskiego świętowania Wielkanocy</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Zmartwychwstanie Jezusa (A.2, B.1); ○ Jezus Zbawiciel (A.2); ○ zwyczaje wielkanocne (B.1); ○ chwalimy Pana pieśniami (B.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ omawia symbolikę związaną z Wielkanocą (A.1.3, B.1.3); ○ wyjaśnia znaczenie słowa: „alleluja” (B.1.3); ○ opisuje wygląd kościoła w okresie wielkanocnym (B.1.1, B.2, B.1.3); ○ wylicza tradycje wielkanocne (B.1.3, D.1.1, E.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ pamięta o religijnym charakterze świąt wielkanocnych (B.1.a); ○ włącza się w przygotowanie świąt (A.5.b, B.1.a).

DZIAŁ VI PAN JEZUS POMAGA NAM			
Przekaz wiadomości o pustym grobie i spotkaniach z Jezusem Zmartwychwstałym	<ul style="list-style-type: none"> ○ biblijna relacja o pustym grobie (A.2, C.2); ○ Zmartwychwstały Jezus ukazuje się uczniom (A.5, C.2). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ swoimi słowami opowiada o pustym grobie Jezusa (A.1.1, A.1.3); ○ opowiada o spotkaniach Jezusa Zmartwychwstałego z uczniami (A.1.1, C.1.2); ○ powtarza deklarację złożoną przez Tomasza Apostoła (A.5.1, C.1.2); ○ wylicza, gdzie dziś spotykamy Jezusa Zmartwychwstałego (A.1.3, B.1.2, B.1.4). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ wyraża radość ze Zmartwychwstania Jezusa (A.1.b, A.5.a, C.2.a); ○ okazuje ufność Bogu i wierzy w Niego (A.1.a, D.1.c).
Uświadomienie prawdy o Bogu wciąż działającym w Kościele	<ul style="list-style-type: none"> ○ Jezus obecny wśród ludzi (A.2, E.1); ○ obietnice Jezusa (A.2, C.2); ○ Wniebowstąpienie Jezusa (A.2, B.1, C.2); ○ Zesłanie Ducha Świętego (A.1, B.1, C.2, E.2). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ przytacza słowa Jezusa zapewniające o Jego obecności wśród ludzi (A.1.1, A.1.3); ○ wyjaśnia, w jaki sposób Jezus jest obecny pośród ludzi (A.1.3, B.1.1, B.1.3); ○ opowiada o wydarzeniach – Wniebowstąpieniu i Pięćdziesiątnicy (A.1.1, A.1.3, B.1.1); ○ na przykładzie uczniów Jezusa wyjaśnia, że Duch Święty jest Pocieszycielem (A.1.3, C.1.2, E.2.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ dziękuje Jezusowi za jego stałą obecność (C.2.a, D.1.a); ○ prosi Ducha Świętego o pomoc (D.1.b, D.1.c).
Pomoc w świadczeniu o Jezusie Zmartwychwstałym	<ul style="list-style-type: none"> ○ nakaz misyjny (C.2); ○ rozmowy o wierze (C.1, E.1); ○ świadczenie o Jezusie (C.1, E.1, F.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ swoimi słowami prezentuje nakaz misyjny Jezusa (A.1.1, C.1.1, F.1.1); ○ podaje propozycje pomocy misjom (C.1.1, F.1.1); ○ wylicza miejsca i okoliczności szczególnie sprzyjające rozmowom o Bogu (A.2.1, B.1.2, E.1.1); ○ wymienia sposoby świadczenia o wierze w swoich środowiskach (A.2.1, F.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ angażuje się w pomoc misjom (F.1.a); ○ świadczy o wierze w różnych środowiskach (C.1.d, F.1.a).
Zachęta do kontaktu z Bogiem w każdym miejscu i czasie	<ul style="list-style-type: none"> ○ rozmowa z Bogiem (D.1); ○ spotkania z Bogiem w kościele (E.1); ○ wakacje czasem wdzięczności Bogu za stworzony świat (C.1); ○ czas pracy i czas odpoczynku (D.1, E.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ uzasadnia potrzebę modlitwy jako rozmowy z kochającym Ojcem (A.2.1, D.1.1, D.1.2); ○ opowiada o różnych możliwościach spotkania z Bogiem (A.2.1, B.1.4, D.1.1); ○ formułuje modlitwę dziękczynną za stworzony świat, podziwiany w czasie wakacji (B.1.4, D.1.1, F.1.1); ○ wyjaśnia, jak powinny wyglądać wakacje z Bogiem (E.1.1, F.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ zwraca się do Boga Ojca w modlitwie (A.5.a, D.1.a); ○ szanuje przyrodę podczas wakacji i odpoczynku (C.1.d, C.2).

DZIAŁ VII CAŁY ROK Z PANEM JEZUSEM

<p>Uświadomienie związku roku liturgicznego z wydarzeniami zbawczymi</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ rok liturgiczny (B.1); ○ świętowanie wydarzeń zbawczych (A.2, B.1, E.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ prawidłowo wiąże wydarzenia z życia Jezusa z obchodami liturgicznymi (A.1.3, B.1.1); ○ charakteryzuje poszczególne okresy roku liturgicznego (B.1.1, D.1.1); ○ wskazuje różnice między okresami roku liturgicznego (B.1.1, B.1.3); ○ prezentuje najważniejsze postawy liturgiczne (B.1.4, D.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ uczestniczy w obchodach liturgicznych (B.1.a, B.1.b); ○ poprawnie wykonuje postawy liturgiczne (D.1.a).
<p>Przygotowanie do obchodów roku liturgicznego w różnych środowiskach</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ zwyczaje świąteczne (B.1); ○ nabożeństwa okresowe (B.1, D.1); ○ zbawcze wydarzenia w liturgii (A.2, B.1); ○ znaki i symbole religijne (B.1, D.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ objaśnia wybrane znaki i symbole religijne (B.1.3, E.1.1); ○ wymienia zwyczaje świąteczne odpowiednio do świąt i uroczystości (B.1.1, E.1.1); ○ podaje możliwości danych obchodów liturgicznych w domu, w przedszkolu i w kościele (A.2.1, E.1.1); ○ wymienia symbole, znaki i zwyczaje związane z danym okresem liturgicznym (B.1.3, B.1.4). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ szanuje znaki i symbole oraz przedmioty kultu (C.1.b); ○ włącza się w obchody liturgiczne, w domu, w przedszkolu i w kościele (B.1.a, B.1.b).
<p>Ukazanie roli Maryi w życiu Jezusa i wszystkich ludzi</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Maryja wzorem posłuszeństwa (A.3, A.5); ○ modlitwa różańcowa (B.1); ○ litania (B.1); ○ miesiąc maryjny (A.3, B.1); ○ Maryja, Królowa Polski (A.3, A.5). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ opowiada o spotkaniu Maryi z Archaniołem Gabrielem (A.1.1, A.5.1); ○ odmawia modlitwę różańcową, charakteryzując poszczególne części różańca (A.1.1, B.1.1, D.1.1); ○ wyjaśnia pojęcia związane z nabożeństwami majowymi (B.1.2, B.1.3); ○ podaje przykłady wydarzeń, z powodu których Maryja została nazwana Królową Polski (A.5.1, C.1.3). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ stara się być posłuszną (C.1.d); ○ prosi Maryję o pomoc i chwali Ją (A.5.b, D.1.b).
<p>Zachęta do naśladowania świętych – przyjaciół Boga</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ święci przyjaciółmi Boga (A.5); ○ święci wzorem naśladowania Jezusa (C.1, E.1); ○ wstawiennictwo świętych (A.5). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ wyjaśnia, kim są święci oraz patroni (A.5.1, C.1.2); ○ stwierdza, że wszyscy ludzie są wezwani do świętości (A.1.1, A.2.1); ○ podaje przykłady patronów osób, stanów lub sytuacji (A.5.1, E.1.1); ○ odnosząc się do przykładów z życia świętych podaje przykłady naśladowania ich (C.1.2, F.1.1). 	<ul style="list-style-type: none"> ○ zwraca się do świętych (A.5.2, D.1.b); ○ naśladuje wybranych świętych (C.1.d, D.1.a, F.1.a).

Korelacja z wychowaniem przedszkolnym

Osiągnięcia dziecka w „Podstawie programowej wychowania przedszkolnego” określone są w następujących obszarach: fizycznym, emocjonalnym, społecznym oraz poznawczym. Najbardziej efektywna będzie korelacja na poziomie konkretnych działań podejmowanych przez katechetę i nauczyciela przedszkola – warto w tym celu omówić z wychowawcą grupy przedszkolnej założenia realizowanych programów, by odnaleźć w nich zbieżności i wspierać dzieci w osiąganiu celów. Szczególnie cenne dla katechetów jest uwzględnienie przyswajanych przez dzieci umiejętności w zakresie rozwoju poznawczego. W odniesieniu do konkretnych obszarów rozwoju warto zwrócić uwagę na:

- w zakresie rozwoju fizycznego – organizowanie zabaw ruchowych, w tym rytmicznych, muzycznych, naśladowczych, z przyborami lub bez nich; wykonywanie podstawowych ćwiczeń kształtujących nawyk utrzymania prawidłowej postawy ciała;
- w zakresie rozwoju emocjonalnego – przygotowanie do rozpoznawania i nazywania podstawowych emocji, szanowanie emocji swoich i innych osób; uświadomienie, iż nie wszystkie emocje i uczucia mogą być podstawą do podejmowania działania; budzenie wrażliwości na piękno przyrody i uwzględnienie posiadania przez zwierzęta zdolności odczuwania;
- w zakresie rozwoju społecznego – kształtowanie poczucia wartości własnej osoby i szacunku wobec innych; odczuwanie przynależności do wspólnot; wdrażanie do używania zwrotów grzecznościowych, przestrzeganie zasad, prawidłowe komunikowanie się z innymi; przygotowanie do oceny własnego zachowania;
- w zakresie rozwoju poznawczego – przygotowanie do werbalnego i niewerbalnego wyrażania rozumienia świata; odróżnianie fikcji od rzeczywistości; rozbudzanie własnej aktywności twórczej; wykonywanie utworów muzycznych, prac plastycznych; rozmowy o czynnościach typowych dla poszczególnych członków rodziny, grup zawodowych; wykorzystywanie utworów literackich.

Wskazania do realizacji programu

- W pracy z dziećmi konieczne jest uwzględnienie zróżnicowanego poziomu rozwoju, jak również różnych doświadczeń religijnych.
- W grupach młodszych – dzieci trzy- i czteroletnich – konkretne wymagania edukacyjne mogą być modyfikowane bądź zastępowane takimi, które odpowiadają możliwościom danej grupy przedszkolnej.
- Ilekroć wymagania programowe dotyczą prezentacji treści czy wyrażania prawd, w przypadku dzieci młodszych słabo posługujących się mową, warto umożliwić im inny sposób wyrazu, np. poprzez zastosowanie odpowiednich ilustracji.
- Realizując założenia programowe podczas konkretnej jednostki, należy zaplanować różnorodną aktywność dzieci.
- Należy dołożyć starań, by metodyka nauczania była zróżnicowana, dostosowana do potrzeb dzieci o różnych typach inteligencji wielorakich.
- W prowadzeniu zajęć należy pamiętać o dydaktycznych i wychowawczych walorach zabawy, która jest dla dzieci podstawową formą aktywności.
- Zapoznając dzieci z tekstami Pisma Świętego warto korzystać ze specjalnych wydań Biblii dla dzieci, w przeciwnym razie opowiadać tekst, jeżeli byłby on zbyt trudny do zrozumienia.
- Należy dbać o dobrą atmosferę zajęć, która niejednokrotnie silniej zapada w pamięci dzieci niż przekazywane treści.

- W przebiegu zajęć należy uwzględniać możliwości dydaktyczne konkretnej placówki, weryfikując za każdym razem sprawność i jakość pomocy dydaktycznych.
- Katecheta uczący religii w przedszkolu winien nieustannie aktualizować i pogłębiać znajomość metodyki nauczania.
- Wymagania programowe winny być dostosowywane do potrzeb i możliwości dzieci ze stwierdzonymi trudnościami lub objętych wczesnym wspomaganie rozwoju.
- Niezależnie od poleceń zamieszczonych w podręczniku do religii, warto zachęcać dzieci do podejmowania określonych prac czy działań w domu, poprzez które byłyby kształtowane postawy przewidziane w programie.
- Warto współpracować z wychowawcami przedszkola w przygotowaniu obchodów religijnych, np. organizując spotkania dla dzieci i rodziców.
- Podczas zajęć, ilekroć to możliwe, warto nawiązywać do parafii, na terenie której znajduje się przedszkole, i zachęcać dzieci do uczestnictwa w życiu wspólnoty.

Współpraca środowisk wychowawczych

Wszelka działalność katechetyczna przynosi lepsze owoce, jeśli zaangażowane są w jej realizację wszystkie środowiska katechetyczne. Jest to szczególnie istotne w odniesieniu do dzieci w wieku przedszkolnym, wobec których wspólne działanie rodziny, parafii i przedszkola ma doniosłe znaczenie dla osiągnięcia celów rozwojowych i zapewniania wychowankom poczucia bezpieczeństwa. Wszelkie rozbieżności – tak w zakresie przekazywanych treści, jak i kształtowanych postaw – dostrzegane w tychże środowiskach, mogłyby zakłócić owo poczucie i powodować niepewność wynikającą z braku przekonania o tym, czy rzeczywiście wszyscy wychowawcy pragną jego dobra, skoro tak różnią się w swoich stanowiskach i oczekiwaniach względem niego.

Rodzina

Rodzina stanowi pierwszą i podstawową wspólnotę życia dziecka. Dotyczyć to powinno także formacji religijnej, skoro rodzice zyskali zaszczytne miano „pierwszych katechetów”. Jak przypominał papież Jan Paweł II, „katecheza rodzinna wyprzedza każdą inną formę katechezy, towarzyszy jej i poszerza ją”³. Również „nauczanie religii w przedszkolu winno odbywać się we współpracy z rodzicami. Pierwszym istotnym aspektem jest uświadomienie rodzicom, że organizacja religii w przedszkolu w znacznej mierze zależy od ich woli i może być prowadzona już w najmłodszych grupach wiekowych. Warto również zapraszać rodziców do współpracy, informując ich, czego dotyczyły prowadzone lekcje (może to być – stosownie do zwyczajów danego przedszkola – np. informacja na gazecie ściennej, na stronie internetowej placówki lub prywatna grupa w mediach społecznościowych). Katecheta winien pamiętać, iż w razie potrzeby może zorganizować spotkanie z rodzicami bądź uczestniczyć w zebraniach organizowanych przez wychowawców. Nowoczesne technologie i funkcjonowanie stron przedszkoli to również szansa na zamieszczanie artykułów, wskazówek lub odnośników do przydatnych materiałów, dzięki którym rodzice będą mogli jeszcze skuteczniej realizować swe zadania wychowawców w wierze. Szczególnie, iż – co warto im uświadamiać – dla dzieci w wieku przedszkolnym to właśnie rodzina jest punktem odniesienia dla poruszanych na religii tematów związanych z Bożą rodziną. Jakość relacji panujących w domu wychowanków będzie miała wpływ

³ Jan Paweł II, *Catechesi tradendae*, Rzym 1979, wyd. polskie: https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/jan_pawel_ii/adhortacje/catechesi.html#m9 [dostęp: 19.04.2020], nr 68. (odtąd: CT).

na postrzeganie Boga jako Ojca, Maryi jako wspólnej Matki w niebie, a wszystkich ludzi jako połączonych więzami braterstwa w Chrystusie. Niezależnie od prób i sposobów nawiązania kontaktu z rodzicami, warto pamiętać o licznych zadaniach domowych dla dzieci (także dodatkowych, dla chętnych), angażujących rodziców, jak np. wspólne oglądanie zdjęć z chrztu dziecka czy ślubu rodziców. Proponując zadania do wykonania (np. szopki, kapliczki, palemki) należy podkreślać wartość wspólnego działania rodziców i dzieci, uprzedzając jakiegokolwiek próby wyręczenia dziecka w wykonaniu zadania.

Wreszcie nauczanie religii w przedszkolu to szansa oddziaływania na rodziców – „zdarza się, że nauka religii jeszcze więcej pożytku przynosi rodzicom dzieci. Dzieci bowiem czynią tak, jak ptaszki. Te zanoszą nieraz ziarno na wysoką wieżę lub niedostępną skałę i tu nieraz wyrasta z niego niekiedy piękna roślina lub nawet i drzewo”⁴. Katecheta pracujący w przedszkolu, rozbudzając w dzieciach pragnienie wzrastania w przyjaźni z Jezusem poprzez modlitwę, udział w obchodach roku liturgicznego czy włączanie się w inicjatywy parafialne, ma możliwość zaktywizowania rodziców.

Mówiąc o współpracy z rodziną, należy mieć na uwadze nie tylko rodziców, ale także innych bliskich – rodzeństwo, dziadków, chrzestnych. W sposób szczególny warto pamiętać o doniosłym znaczeniu dziadków, bowiem niezmiernie często to za ich sprawą dziecko poznaje modlitwy i zwraca się do Boga bądź uczestniczy we Mszy świętej i nabożeństwach. Jednocześnie subtelnie, choć stanowczo, należy ingerować ilekroć przekazywane przez dziadków treści lub sposób przekazu pozostają w sprzeczności z nauką Kościoła bądź nie są zgodne z zasadami dydaktyki katechezy dzieci (np. stosowanie zdrobnień w mówieniu o Jezusie, kościele czy pacierzu; mówienie o „Bozi”).

Parafia

Niezależnie od nauczania religii w szkołach i przedszkolach należy pamiętać, iż to „wspólnota parafialna, jako zajmująca szczególne miejsce, powinna pozostać krzewicielką i inspiratorką katechezy”⁵. Jest to szczególnie istotne w odniesieniu do dzieci w wieku przedszkolnym, spośród których nie wszystkie uczęszczają do przedszkoli. Nie brakuje zatem dzieci, które aż do czasu rozpoczęcia rocznego przygotowania przedszkolnego nie podlegają wychowaniu przedszkolnemu, a co za tym idzie – w wieku od 3 do 6 lat są pozbawione możliwości nauczania religii. Ta sytuacja winna zmobilizować parafie do zaproponowania rodzicom tych dzieci formacji religijnej dostosowanej do wieku. Formacja ta – choć realizowana w parafii – mogłaby opierać się na założeniach programowych nauczania religii w przedszkolu. Parafialnej katechezy przedszkolnej nie należy mylić z przygotowaniem do wczesnej Komunii świętej. Ta bowiem ma swoje cele i zadania, zaś katecheza przedszkolna w parafii miałaby charakter systematyczny i całościowy.

Parafia stanowi również pierwszoplanowe miejsce katechezy dorosłych, której potrzebę odczuwa się dziś bardzo wyraźnie. Rodzice dzieci w wieku przedszkolnym zasługują na skierowaną do nich ofertę, uwzględniającą ich zadania jako pierwszych katechetów i wychowawców w wierze. Jedną z przyczyn braku podejmowania z dziećmi rozmów o Bogu i o wierze – bądź niewłaściwego poruszania tych kwestii – jest brak stosownego przygotowania rodziców i związane z tym ich obawy. W sytuacji tej konieczne jest wsparcie rodzin, by bez przeszkód mogły realizować swą misję.

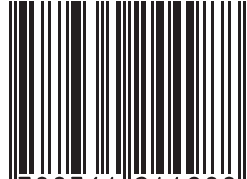
⁴ F. Spirago, *Metodyka katolickiej nauki religii*, Przemysł brw., s. 28–29.

⁵ Jan Paweł II, CT 67.

Tematyka spotkań z rodzicami

1. Dlaczego my? – Rodzice jako pierwsi katecheci.
2. Jak mówić dzieciom o Bogu?
3. Świadection rodziców pierwszą szkołą wiary.
4. Z dzieckiem na kolanach – modlitwa w rodzinie.
5. Idziemy do kościoła – udział we Mszy świętej.
6. Cały Boży rok – rok liturgiczny w rodzinie.
7. Wiara na co dzień – wzajemne relacje w rodzinie.
8. Wiara od święta – rodzinne przeżywanie najważniejszych świąt chrześcijańskich.

ISBN 978-83-64244-98-8

9 788364 244988